

ANUL XVII NR. 6 (662) — 3 februarie 1968

flacăra

Biblioteca Centrală
Regională
Hunedoara-Deva

Biblioteca C
Regională
Hunedoara-Deva

PROPUNERILE

CU PRIVIRE LA ORGANIZAREA JUDEȚELOR

ȘI MUNICIPIILOR ÎN DISCUȚIA

OAMENILOR MUNCII

Poartă larg deschisă mărilor, vast șantier industrial, centru de mare interes turistic, arhivă istorică multimilenară, loc de zămislire a atîtor valori artistice și culturale — iată numai cîteva dintre atribuțiile majore care justifică propunerile Comisiei centrale de partid și de stat pe linia prîmenirilor administrativ-teritoriale, în cadrul cărora orașul Constanța va deveni municipiu. Sînt convinși că între marile reședințe administrative ale țării, care au perspectiva unui loc de frunte în ierarhia urbană, orașul de pe țărmul mării își merită cu prisosință locul ce i s-a desemnat. De la Năvodari la Mangalia, pe o întindere teritorială mai vastă decît cea pe care ne obișnuisem altădată s-o atribuim unui oraș, noi vetre a Constanței i se integrează numeroase obiective industriale, portuare, turistice, comerciale, agricole, culturale într-un complex uriaș și variat. Coordonate judicios, așa cum se preconizează, activitatea acestora va duce la efecte pozitive pentru ansamblul economic al țării.

Splendidele stațiuni ce se înșirue de-a lungul litoralului însoțit, din ce în ce mai mult căutate de turiști, își confruntă siluetele elegante ale construcțiilor durate în zilele noastre cu valorile arheologice din marmură și piatră, înfrățindu-se într-o atmosferă istorică, unică. Și nu este desigur o simplă coincidență faptul că hotarele viitorului municipiu Constanța vor îmbrăca o mare parte din linia țărmului mării în Dobrogea, altădată cu atîtea focare de civilizație. Aceasta satisface din plin nu numai interesele științifice — istorice și muzeale — dar așază într-o unitate indivizibilă și zona marină și portuară de o covârșitoare importanță economică pentru țară.

Încei cu convingerea că perfecționarea organizării administrativ-teritoriale a țării va aduce Constanței, prin mijloacele noi ce-i vor sta la îndemînă, o înflorire și un prestigiu și mai mare, întrucît noile municipii, printre care se va număra și acest oraș, sînt hărăzite să aducă un flux și mai puternic de energie creatoare în dezvoltarea vieții materiale și spirituale a patriei noastre.

Adrian RĂDULESCU
director adjunct
al Muzeului de arheologie
Constanța

Din lectura propunerilor Comisiei centrale de partid și de stat privind organizarea județelor și municipiilor am dedus printre altele și o serie de implicații privind desfășurarea activității juridice în viitor, implicații asupra cărora aș dori să formulez cîteva păreri.

Se știe: principiul dublului grad de jurisdicție (conform căruia adevărul în justiție nu poate fi stabilit la un singur nivel, alături de instanța de fond trebuind să existe și o alta, de recurs, în afară de instanța supremă, de casție) este un bun definitiv cîștigat de dreptul modern, o condiție a stabilirii adevărului în justiție.

În lumina propunerilor privind organizarea județelor și municipiilor, organizarea, pe unități teritoriale, a instanțelor de fond și de apel oferă două variante posibile:

1) Instanța de fond să fie la județ, cea de recurs la un nivel interjudețean.

2) Instanța de fond să fie la nivel subjudețean (pe grupe de comune și orașe, stabilite după criteriile științifice, care să asigure operativitatea maximă a organelor de urmărire penală și a instanțelor de judecată), iar instanța de recurs să fie la nivel județean.

Personal, optez pentru a doua variantă pe care o consider corespunzătoare stadiului actual de dezvoltare a raporturilor juridice din statul nostru. Acesta creează și condițiile unei cit mai directe supravegheri a activității de urmărire penală.

Sergiu ANDON
procurorul șef al raionului
Urziceni

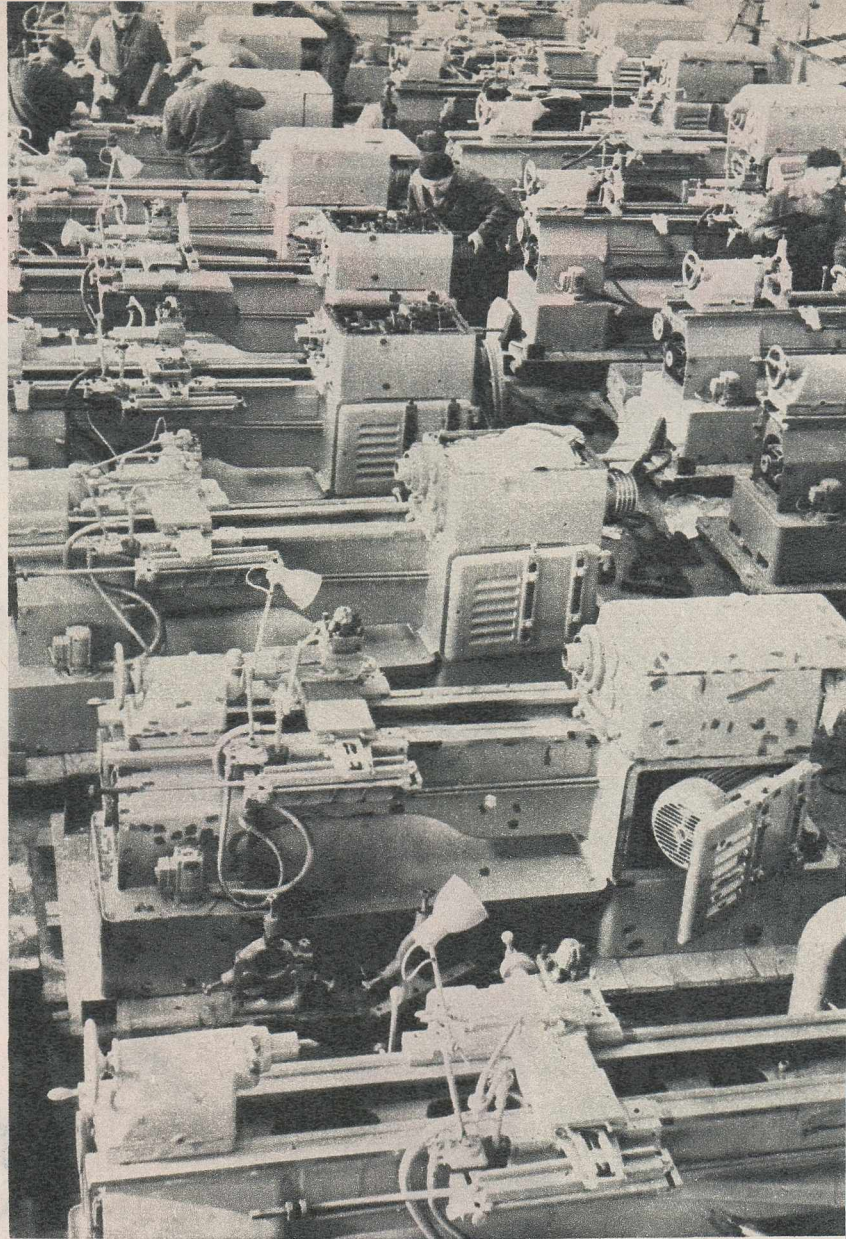
Calitatea de județ atribuită Aradului — în lumina recentelor propuneri ale Comisiei centrale de partid și de stat — are temeuri dintre cele mai puternice. Mă voi referi, firește, doar la o parte dintre ele:

Aradul și-a exercitat continuu forța de atracție, datorită dezvoltării impresionante a industriei orașului. Cetățenii din actualele raioane Ineu, Gurahonț și Chișineu Criș, bunăoară, cu toate că aparțin de regiunea Crișana, fac drumul tot la Arad: ca să vindă ori să cumpere în piață, să-și înscrie copiii la liceu, să consulte un medic. În ce privește asistența medicală: dacă un bolnav grav din Sintana, de pildă, telefonează la Arad, normele actuale nu îngăduie deplasarea autoambulanței Salvării dincolo de hotarele raionului, deși distanța este de numai 10 kilometri. În schimb, un bolnav internat la Arad are dreptul să fie transportat pînă la Orșova sau Herculane, fiindcă se află în raza regiunii Banat, chiar dacă drumul presupune aproape 500 de kilometri dus și întors.

Pentru procurarea feluritelor acte sau rezolvarea unor probleme care depășesc atribuțiile raionului, cetățenii din Bocsig, Răpsig etc., sînt totuși obligați să se deplaseze la Oradea. Cale ferată directă nu există, ci trebuie schimbat trenul și distanța este relativ mare.

Iată deci o altă categorie de dificultăți, care vor fi înlăturate o dată cu noua formă. Avantajele care decurg din această modificare sînt însă infinite mai mari, ele vîzînd o dezvoltare urbanistică a Aradului pe măsura puterii sale economice. Configurația județului Arad, conform propunerilor și hărții publicate, cuprinde o întinsă zonă agricolă, renumită în întreaga țară pentru calitatea solului. Bogăția recoltelor, în noile condiții, va putea fi, neîndoielnic, superior valorificată.

Cornel HANTU
șeful secțiunii financiare
a Sfatului popular orășenesc Arad

Aradul a devenit în ultimii ani un oraș industrial, multe dintre întreprinderile sale cucerindu-și un bun renume, prin calitatea produselor lor, atît în țară cît și peste hotare. În fotografie: la Fabrica de strunguri din Arad, un nou lot de mașini-unelte sînt pregătite pentru recepție.

GENEZA MĂRII DIN POIANA UZULUI

Începutul a fost consemnat de un eveniment care s-a petrecut recent: devierea apelor Uzului. Această izbîndă a constructorilor hidrotehnici prefigurează nașterea muntelui de beton și a mării artificiale ce se vor statornici la Poiana Uzului. Alt fel spus, pe șantierul din depresiunea Ciucului «bătălia» generală are un singur cuvînt de ordine: barajul! Zăgăzuite de platoșa barajului (înalt de 84 metri), cele 90 de milioane metri cubi de apă vor alcătui marea montană care va alimenta întreaga industrie a Văii Troțușului.

În geneza acestei ample construcții hidrotehnice este cuprinsă și activitatea constructorilor din aceste zile.

Cei doi versanți, între care se va încastra colosul de beton, sînt cutremurați, la răstimpuri egale, de bubuiturile exploziilor. Operațiunea, care se numește în termeni tehnici decapare, curăță taluzurile de roca moartă, desprinzînd din munte straturi de piatră (mergînd la adîncime de 7-8 metri) pînă la plămada geologică sănătoasă. Bucățile de stîncă excavate numai pînă acum pot umple 55 000 de vagoane (convenționale).

Privit în perspectivă, pe verticală, barajul de la Poiana Uzului are cum un corespondent în adîncime: sondorii, injectorii sfredelesc muntele, coborînd pînă la 60-80 metri și difuzează în cele mai mărunte fisuri un lapte de ciment preparat după o anume rețetă. Această așa-numită îmbunătățire a rocii presupune aproximativ 25 000 metri liniari de foraj, adică un drum subpămîntean, întortocheat, de 25 kilometri. Rostul injecțiilor cu lapte de ciment este stabili-

zarea temeinică a terenului, care va susține greutatea celor 750 000 mc de beton ai barajului.

La stația de sortare a agregatelor, la fabrica de beton se execută ultimele lucrări pregătitoare în vederea startului — turnarea primei bene pe vatra barajului. Sfidînd înghețul și zăpada, constructorii de la Poiana Uzului plămădesc în aceste zile, cu pricepere, cu eroism, geneza unei noi mări montane.

Tudor JIANU

ÎMPOTRIVA „MAREI NEGRE”

Este cunoscut faimosul naufragiu al petrolierului «Torrey Canyon», petrecut primăvara trecută. Din epava acestuia, 180 000 tone de țitei s-au revărsat în ocean, invadînd coastele Angliei și Franței. «Marea neagră», care a distrus fauna și flora oceanică pe o mare întindere, a provocat pagube cifrate la 3 milioane de lire sterline și 41 milioane de franci francezi noi. Toate metodele încercate atunci pentru a împiedica petrolul, care plutea pe valuri, să ajungă pe plajele continentului s-au dovedit ineficiente, deși Franța mobilizase în acțiune 200 de vase militare și civile, iar Anglia aruncase în apă imense cantități de detergenți, valorînd 515 000 lire sterline. «Marea neagră» a devenit o problemă a cercetătorilor din întreaga lume în domeniul depoluării apelor, cu atît mai mult cu cît asemenea accidente riscă să se repete, dat fiind tendința actuală spre construcția de tancri petroliere giganti.

De curînd, chimistii români au rezolvat această spinoasă problemă tehnică. După o serie de experimentări efectuate în laboratoarele întreprinderii de condiționare și livrare a produselor petroliere din Constanța a fost elaborată rețeta unui depolant de un tip nou, preparat pe bază de nisip cuarțos

și fluosilicat de sodiu. Produsul se pulverizează pe suprafața apei cu mijloace simple. El provoacă absorbția, coagularea și concentrarea rapidă a straturilor de produse petroliere ce plutesc pe valuri. Straturile de țiței supuse acțiunii depoluantului românesc sînt fragmentate și aduse în stare de particule semisolide, care cad la fund, unde formează compuși stabili. Sedimentele și depunerile naturale acoperă repede particulele de petrol semisolide, care sînt absorbite apoi de nisipul submarin. Depoluantul s-a dovedit foarte util nu numai în înlăturarea efectelor dăunătoare ale țițeiului adus de apă, ci și la stingerea incendiilor produselor sau reziduurilor petroliere. Alți cercetători români au conceput o instalație cu aer comprimat destinată să limiteze și să localizeze răspîndirea substanțelor petroliere la suprafața apei. Cu această instalație, petrolul poate fi colectat sau dirijat. Aceste realizări românești au suscitat un viu interes în rîndul specialiștilor de peste hotare.

G. BRĂTESCU

LA BĂNEASA LA - 10°

Un răget de leu întrerupe pentru cîteva clipe liniștea vrăbiilor zgribulite de frig, adăpostite în copacii din împrejurimi. Urșii, despre care știm că iarna... hibernează, au renunțat la somnolența lor proverbială, fiindcă aici, spre deosebire de pădurea lor natală, se găsește hrană din belșug. Animalele exotice din ținuturile tropicale și subtropicale ca și păsările migratoare din fauna indigenă au nevoie de condiții speciale de întreținere. Adăposturi anume, încălzite fiecare după o temperatură stabilită, riguros întreținută, le face să se simtă «ca acasă». Deci, îngrijitorii au zilnic treabă pînă peste cap. Mai puțină grijă din partea lor cer animalele indigene și cele provenite din ținuturile reci. Totuși și pentru ele trebuie amenajate anumite culcușuri și uneori panouri protectoare, așezate în direcția de bătaie a crivățului, ceea ce, desigur, e mai ușor pentru pretențiile relativ modeste ale acestora.

Ioan DRĂGAN

Pe de altă parte: deși în captivitate unele animale și-au păstrat ciclul firesc de reproducere — struții Emu, lebedele negre din Australia, maimuțele se înmulțesc nestînjinite, deci nutriția suplimentară le este necesară pentru evitarea carențelor vitaminice. De o îngrijire deosebită au nevoie rîșii, specie aproape dispărută, devenită și la noi rară (grădina are totuși 15 exemplare dintre care 7 născute în captivitate). Și acum o curiozitate: procedeul arhaic de vînzare-cumpărare prin schimbul direct este principalul sistem folosit de diversele firme și grădini zoologice din lume pentru achiziționarea de noi exemplare. Bineînțeles, schimbul trebuie făcut în așa fel încît valorile să coincidă.

Un urs polar adus de la o grădină zoologică din Amsterdam, o panteră neagră adusă din R.F. a Germaniei, un tapir de la o fermă din Olanda, doi cocori Sarus originari din Asia, două păsări secretar din Africa, trei șerpi boa etc., sînt cei mai noi locatari ai grădinii achiziționați pe această cale.

SPORT

campionul tentacular

A fi campion este, cel mai adeseori, un vis pe care foarte puțini ajung să-l și trăiască aievea.

E firesc! Campionul este cel mai bun dintre cei buni și ne place să-l admirăm, să-i acceptăm superioritatea chiar dacă o facem cu intenția de a i-o surpa cît mai curînd (asta mai ales dacă ne animă un spirit cu adevărat sportiv!).

Campionului li acordăm și sarcina de a ne reprezenta în comparația pe care o constituie orice competiție cu omologii sportivi de cine știe unde.

Campionului li revin, prin urmare, răspunderi deosebite cărora dorim ca el să le facă față cît mai onorabil, simțînd că astfel el li onorează pe fiecare dintre cei care iubesc sportul, în parte.

Campionul este nu numai un reprezentant al unei colectivități, ci chiar produsul acesteia, pentru că — în ciuda calităților strict personale care-l ridică deasupra celorlalți — el nu ar putea exista fără cei pe care li învinge, cu care se măsoară pentru a-și afla propria dimensiune.

Campionul este un etalon, dar un asemenea etalon pe care vrem să-l întrecem e îndată ce l-am văzut instalat pe tronul său supus seismelor ambiției, poate cele mai cutremurătoare dintre cele cunoscute.

Campionul este — într-un fel — transmutația recordului din lumea imaterială a timpului în cea altă de concretă a ființei umane.

Și — Intocmai recordului — el este angajat într-o permanentă cursă de auto-urmărire.

Dar, spre deosebire de record, care conține în esență sa germele propriei distrugerii, campionul caută să se mențină, să se impună, să predomine. El poate fi sensibil la provocările altor pretenedenți, pe cînd recordul rămîne pasiv la tentativele diverșilor aspiranți.

Campionul își schimbă mereu numele, recordul este însă suprem și permanent oricine l-ar detine.

Campionul ne este necesar dar, înlocuim curiozității satisfăcute, el își poate pierde ființa îndată după încoronarea sa.

Cel puțin pentru unii, deoarece alții... Ei bine, alții idealizează în așa măsură ființa campionului încît nu mai văd nimic în jurul ei și — ceea ce este și mai periculos — dincolo de ea.

Momentul devine crucial pentru cariera altor tineri care se lovesc nu atît de personalitatea campionului cît mai ales de postamentul situației sale, ca de un zid impenetrabil. Campionul beneficiază de condiții aparte, mai cu seamă în ceea ce privește activitatea competițională. El nu poate fi provocat în timpul anului de nici un adversar, el este preferat cînd se alcătuiesc echipele reprezentative (căpătînd astfel o mare și exclusivă rutină internațională care-l va avantaja în fața compatrioților lipsiți de posibilități similare).

Și atunci să nu surprindă faptul că în unele discipline, ca boxul de pildă, nu se găsesc succesori pentru V. Mariuțan sau I. Monea.

Ni se pare mai lucid să-l privim pe campionul instalat pe pedestalul calităților sale recunoscute ca pe un trecut dincolo de o linie de sosire. Și să se acorde o atenție majoră celor care se îndreaptă spre aceeași linie, fără ca prin aceasta să se știrbească ceva din prestigiul și prețuirea datorate campionului.

Și experiența altora ca și propria experiență a boxului nostru (pentru a ne menține la exemple din acest sport) arată că datorită unui «cul» al campionilor s-a ajuns, nu o singură dată, la scăderea valorică a unei formații întregi a cărei refacere s-a produs de-abia după mulți ani.

Poate că o meditație mai atentă asupra acestor aspecte să ducă la unele rezolvări mai fericite și în sporturile de echipă, ca și la evitarea crizei schimbului de generații care se produce încă destul de frecvent în sportul nostru.

Campionul trebuie să existe ca o necesitate, să fie respectat pentru ceea ce reprezintă, dar nu ca exclusivitate ori în detrimentul altora și — mai ales — să nu i se cultive cu exagerare calitățile.

Nu de alta, dar fiind vorba despre un ansamblu de asemenea evidente calități s-ar putea să creștem — dintr-o inocență bunăvoință — un campion tentacular de care nimeni nu are nevoie...

N. RĂDULESCU

Emanuel VALERIU

Noile construcții de locuințe și așezăminte social-culturale au schimbat din temelii configurația orașului Constanța, străvechea poartă maritimă a țării. În fotografie: o parte a unuia dintre cele mai noi cartiere ale orașului: Tomis II.

Realitatea sovietică surprinsă în aspectele ei caracteristice este redată în peste 200 secvențe fotografice alb-negru și color pe panourile expoziției Uniunea Sovietică în imagini deschisă zilele acestea la București. Prezentată sub egida Uniunii ziaristilor din România, expoziția este rodul Uniunii de creație «Orbita» de pe lângă Uniunea ziaristilor din U.R.S.S.

LICEUL GHEORGHE ȘINCAI, LA 75 DE ANI

Liceul «Gheorghe Șincai» din Capitală și-a sărbătorit cea de-a 75-a aniversare. 3.000 de elevi (cursuri de zi și serale) și 96 de cadre didactice au luat parte la festivitățile legate de acest eveniment.

Înființat în ianuarie 1893, gimnaziul «Gheorghe Șincai» a avut începuturi modeste. Vreme de 30 de ani localurile în care a funcționat au fost, în general, neîncălzite în raport cu numărul elevilor veniți din toate cartierele Bucureștiului dar, mai ales, din cele marginase. Căci această instituție de învățămînt, bucurîndu-se de scutire de taxe, a fost numită încă de la început «Școala săracilor». De-a lungul anilor, printre profesorii săi s-au înscris nume de rezonanță în cultura românească. I.C. Nădejde, Lupu Antonescu, Eugen Lovinescu, Petre Stroiescu și alții au predat, în anul 1893, fără salariu, iar alții și-au închinat întreaga viață ridicării prestigiului acestui liceu. Despre profesorul Gh. Nedioglu, care timp de două decenii a activat aici ca profesor și director, T. Arghezi a scris într-o tabletă din anul 1946: «...Din școala lui, el a făcut o universitate. Acolo s-a învățat bunul-simț, dragostea de patrie și de limbă, noțiunea echilibrului și a măsurii».

Printre absolvenții liceului «Gheorghe Șincai» se numără și acad. Gh. Mihoc, rectorul Universității din București.

REPORTAJ ÎN FEBRUARIE

de Traian PROSAN

Anul acesta economia noastră se va îmbogăți cu un număr de peste 660 de noi obiective. Un uriaș volum de fonduri financiare va trebui să se materializeze în noile obiective. Fructificarea cât mai rapidă a fondurilor investite rămîne una dintre cele mai importante sarcini ale întregii activități din acest an.

Se dezvoltă în continuare Combinatul siderurgic de la Galați, paralel cu extinderea și modernizarea combinatelor siderurgice de la Hunedoara și Reșița. Va începe să producă Fabrica de motoare asincrone de la Pitești, iar liniile automate de la Colibași vor furniza primele autoturisme românești. În 1968 vor fi date în exploatare fabrici de îngrășăminte azotoase la Craiova și Turnu Măgurele, iar Combinatul de la Tîrgu Mureș se va dezvolta simțitor. Uzinele de aluminiu de la Slatina și de alumina de la Oradea își largesc capacitățile de producție. La Corabia și Oradea vor intra în funcțiune două noi fabrici de zahăr. Nu există loc în țara aceasta unde să nu se simtă prezența schelelor, montarea utilajelor moderne, unde să nu se urce noi și noi trepte de civilizație. Să facem, la început de an, un scurt popas pe trei șantiere unde conturul noilor obiective aflate în construcție înscriu primele realizări ale anului 1968.

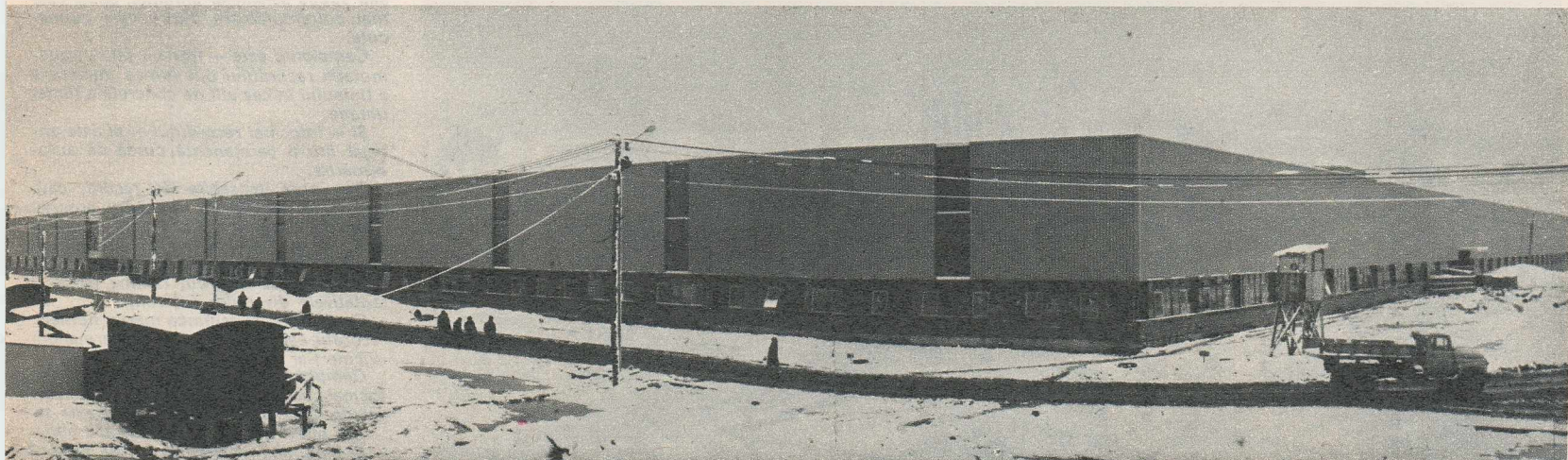
penurie de oameni, de mină calificată. Accesul utilajelor grele se face anevoios. Lipsește ceva documentație chiar și pentru fazele de primă urgență.

Vizavi, într-o baracă identică, e omul care trăiește cel mai intens momentul lansării primelor autoturisme la Colibași: directorul general al uzinei. Nu e foarte mulțumit de stadiul lucrărilor și de organizarea de pe șantier. E exigent. Omul acesta știe una și bună, că la începutul semestrului II al acestui an trebuie să producă primele mașini. Și timpul nu stă pe loc. Zboară.

Nu e rău ritmul, dar s-a lucrat, într-o perioadă, mult mai bine, spune directo-

tiu. Vechile hale au acum la unul dintre capete adaosuri de schele, de stîlpi, fără ca, bineînțeles, aceasta să împietzeze asupra producției. Se prelungesc, așadar, halele existente. Vreo greșeală a proiectanților? Nu.

În căutarea rezervelor interne s-a constatat că instalația de redresori de siliciu, care alimentează halele de electro-liză, dispune încă de un supliment de energie electrică. S-au făcut apoi calcule. Ele indicau că la fiecare hală s-ar mai putea amplasa încă 12 cuve de electro-liză. Și nu s-a mai stat pe gînduri. Ambele hale productive au fost atacate de constructori. Lucrările se execută din economii la dezințitul general al etapei a doua, și urmează să intre în funcțiune

De aici vor ieși autoturismele românești. Uzina din Colibași va fi una dintre cele mai mari întreprinderi din țară. Soluția aleasă a urmărit concentrarea tuturor proceselor tehnologice într-o singură uriașă hală. Se scurtează astfel transporturile operaționale și se facilitează organizarea unor fluxuri tehnologice continue.

PENTRU R-8 MAJOR

Patruzeci de mii autoturisme și zece mii autoutilitare derivate pe an.

70 ha de teren pentru viitoarea uzină.

O hală monobloc de 100 000 mp.

Șantier, șantier, dar noroiul e prea mare. Sub stratul de zăpadă se ascunde noroiul gros și perfid. A intrat și în hală, adus de camioane. Dacă îngheață e bine. Să dea Dumnezeu.

Dar hala e foarte frumoasă. Chiar și așa, neterminată. O bijuterie. O bijuterie imensă. O hală industrială de circa

R-8 MAJOR TIP '68

R-8 este înzestrat cu un motor Sierra de 1 100 cmc plasat în spate. Consum de benzină, 6,8/100 km la 75 km/oră.

Patru cilindri în linie, arbore cotit pe cinci paliere.

Puterea motorului, 43 cp.

Viteză maximă, 135 km/oră.

Caroserie monococă autoportantă din oțel. Patru uși.

Suspensie independentă pe cele patru roți.

Spațiu pentru bagaj, 240 cmc.

Scaunele din față, separate, pot fi reglate independent.

Greutatea mașinii, 765 kg.

Frînă de mină mecanică.

Rezervor de benzină, 38 l.

100 000 mp e un colos. Prima jumătate e închisă complet. Cealaltă are stîlpii ridicați în proporție de 90 la sută și se montează fermele metalice.

Înăuntru se lucrează intens în sectorul

vopsitorie. E prima urgență. Uzina va debuta prin montarea pieselor livrate de Renault, și caroseriile vor fi vopsite aici. Au fost turnate cuvele, pardoselile și canalele, se fac lucrările de finisare. În zilele următoare va începe montarea utilajelor care au început să sosească. Pentru căldură au fost plasate, din loc în loc, termoblocuri. Ici, colo însă picură de sus infiltrații. Asta nu e în regulă.

Dincolo, la Uzina de piese auto, șantierul construiește de zor patru hale separate de 7 pînă la 9 mii mp: pentru segmenti, pentru cutii de viteză, pentru roți dințate și pentru tratamentul termic. Se lucrează intens și la centrala electrică ca și la grupul școlar. Dar lucrarea care reclamă cea mai mare urgență rămîne hala monobloc. Acolo sînt concentrate majoritatea forțelor.

În biroul inginerului șef al șantierului, Iosif Viragh, intră continuu oameni în șube care raportează, cer răspunsuri la întrebări, poartă discuții pe toate tonurile. Telefonul zbrînie continuu.

Ritmul și complexitatea lucrărilor obligă decizii rapide și competente. Conducătorul șantierului cere un pahar de apă și își ia porția zilnică de antinevralgice.

Inginerul Viragh e oarecum mulțumit. Planul valoric a fost realizat și depășit. La hala monobloc închiderea primei părți s-a executat conform planului și s-a asigurat astfel frontul de lucru interior. Cu celelalte lucrări situația e oarecum asemănătoare. Are însă și greutăți. Există în acest început de an o oarecare

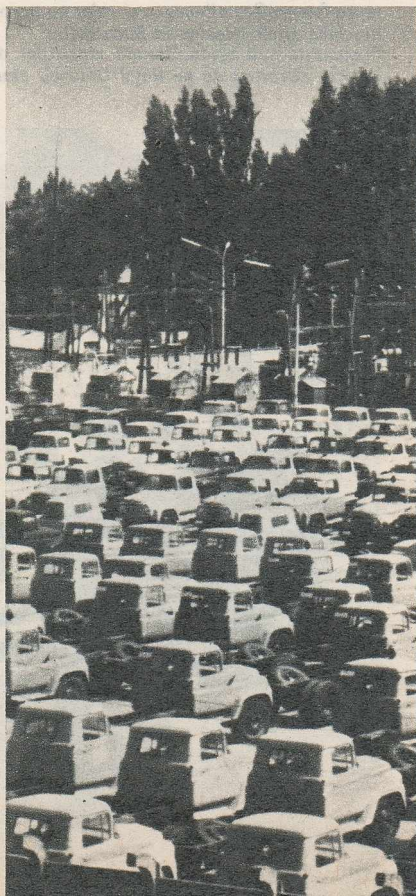
rul. Acum ar fi trebuit atinse alte stadii fizice. Sezonul rece n-a găsit șantierul prea bine pregătit.

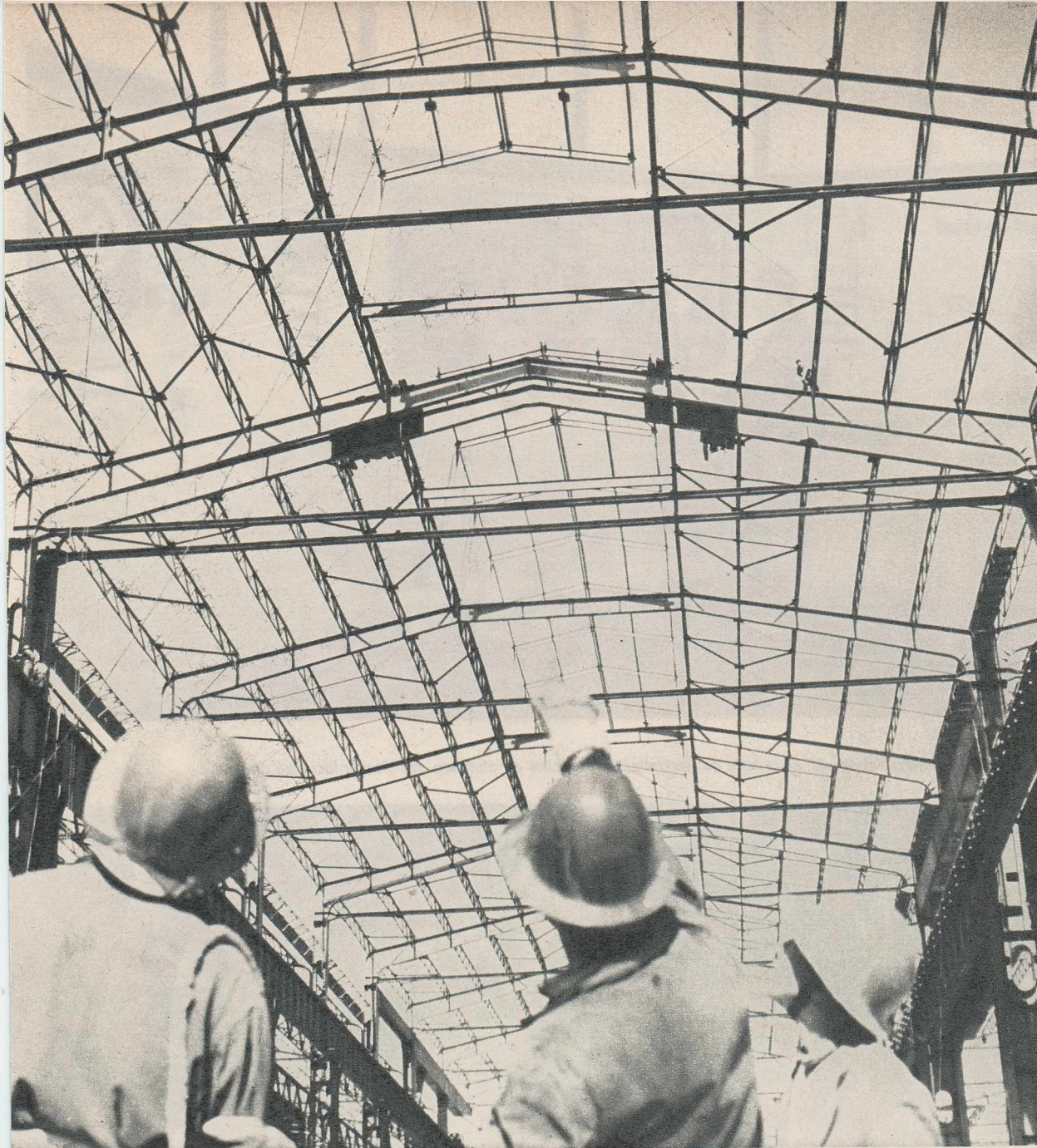
Timpul nostru de lucru, cît a mai rămas, nu e foarte favorabil constructorului. Trebuie să lucreze, oarecum, în asalt. Așadar, directorul uzinei nu e prea încîntat. Poate și pentru că în hală, așa cum se întîmplă și azi, se produc în diferite locuri infiltrații. Poate și pentru că, în zilele geroase, care au fost și vor mai fi cu siguranță, căldura în hală e pușintică și se lucrează mai greu. Poate și pentru că drumurile sînt așa cum sînt.

În biroul său, fără secretară, în care se intră direct din sală, directorul face calcule, tratează cu furnizorii, își adună armatele de specialiști, organizează secții, pregătește, într-un cuvînt, viitorul. Au sosit primele utilaje și începe montajul. Prin iulie-august vor coborî pe pantele acestea primele autoturisme. Roșii, gri-bleu, verzi, albe... Pe șoseaua Pitești-Colibași se taie copacii groși din marginea drumului. Se fac lucrări de modernizare. Iar de la Pitești spre București încep lucrările la prima noastră autostradă. I se pregătește automobilului românesc un drum larg. Pe urmă, firește, va avea și directorul general secretară, sală de așteptare, ore de audiență...

ALRO II, III

Poate că cel mai frapant lucru ce se petrece la Slatina e revenirea constructorilor care lucrează la extinderea asupra halelor ce produc de acum metal argin-

▲ Se construiește în ritmuri accelerate.

în trimestrul II al anului 1969.

Creșterea de la 50 000 la 75 000 tone anual era prevăzută să se petreacă către sfârșitul semestrului I al acestui an. În extinderea Uzinei de aluminiu, aceasta reprezenta etapa a doua de dezvoltare. Rezultatele au întrecut cu mult așteptările și termenele pentru intrarea în probele tehnologice au putut fi devansate cu peste cinci luni. Faptul era extrem de important pentru viitoarele realizări ale uzinei. 7 500 tone aluminiu în plus. 110 milioane lei la producția globală. Toți indicatorii tehnico-economici vor putea fi realizați cu 110 zile mai devreme. Din 164 cuve pentru electroлизă au demarat, pînă la 5 ianuarie, 102. La începutul lunii acesteia va lucra toată hala. I.S.C.M.-Craiova, care execută lucrările la uzină, poate fi felicitată.

Pentru următoarele 25 108 tone, reprezentînd etapa a treia de dezvoltare, termenul de punere în funcțiune este trimestrul IV, 1969, dar lucrările sînt de asemenea avansate, în special la hala de electroлизă.

Ce păcat că ritmul de execuție foarte rapid este frînat din cauza nelivrării fermelor metalice. Șantierul de la Slatina a funcționat în ultimii doi ani foarte bine. Nerespectarea contractelor de către uzinele «1 Mai»-Ploiești poate strica mult. Sperăm că întîrzierile nu se vor perpetua.

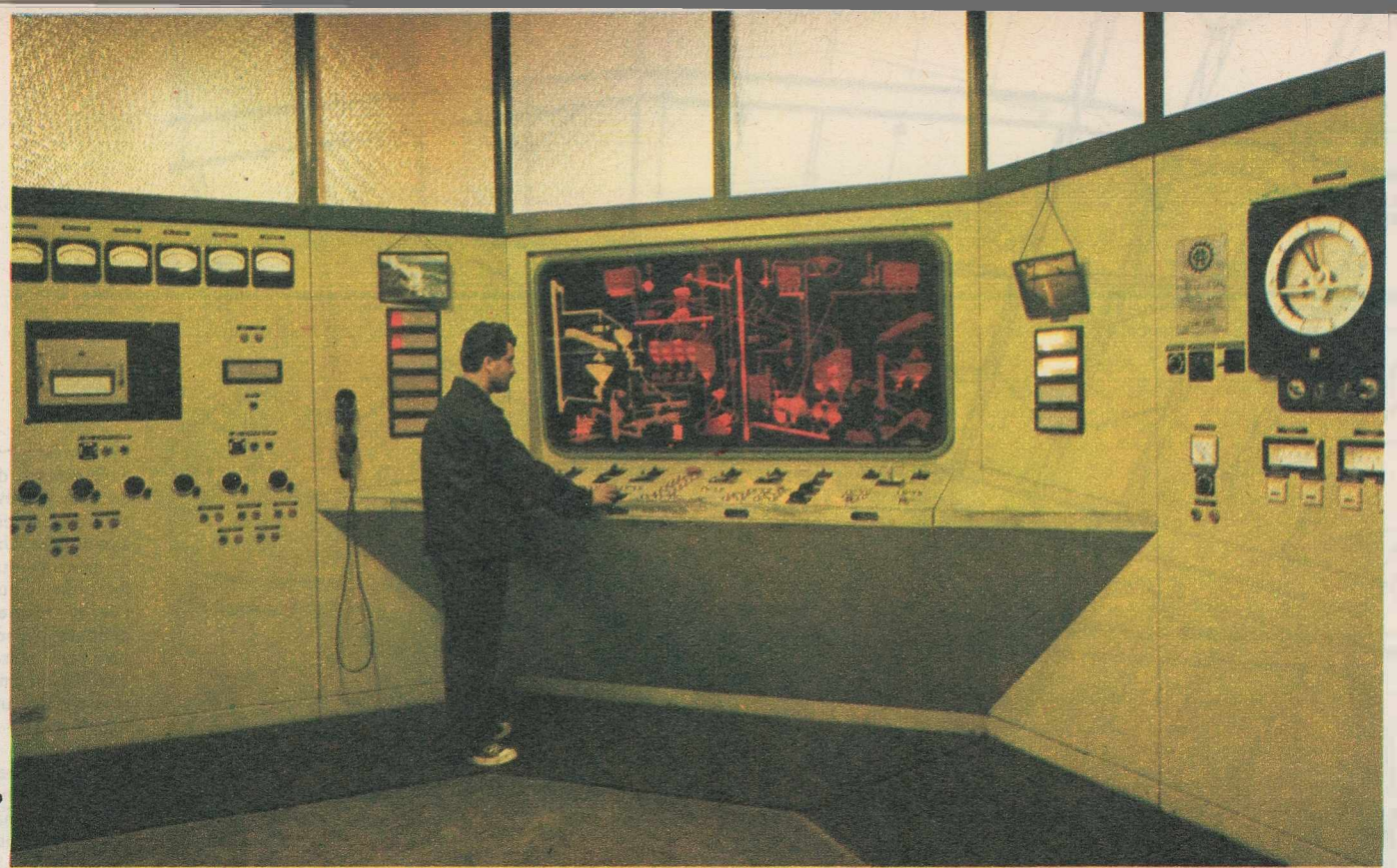
STARTUL A FOST LUAT

Pentru cei care au văzut-o cu 10 ani în urmă, Uzina de autocamioane e tot mai greu de recunoscut. E în fond o uzină nouă. Și-a mutat mereu granițele. Și-a adăugat hale noi, cînd în stînga, cînd în dreapta, cînd în spate sub deal. O hală aflată acum în construcție a trecut strada, în fața clădirii administra-

Uzina de autocamioane Brașov are acum un complex de lucrări dotat cu stație de spălare, pistă de încercări, linii de garare și estacade.

(Continuare în pag. 7)

▶ În fața acestui pupitru de comandă se dirijează transformarea aluminiului în sîrmă.

▼ Prevăzută să intre în probe tehnologice abia la sfîrșitul trimestrului acesta, noua hală de electroliză de la Uzina de aluminiu din Slatina lucrează din plin.

tive, apropiind uzina de șoseaua cu plopi care duc spre București. În sus, imperiul autocamioanelor a ajuns la Dîrste. Uzina capătă proporții de gigant.

La sfîrșitul cincinalului, cînd de pe banda de montaj va porni, la mai puțin de cinci minute, cite un autocamion, uzina se va compara cu cele mai mari întreprinderi de acest fel din lume. Aproape un miliard de lei au fost investiți în noile capacități de producție.

De ani de zile, I.C.I.M.-Brașov are aici șantier permanent. Între beneficiar și constructor s-au stabilit cu timpul relații de colaborare extrem de bune. Nu ușor, și nu simplu. «Cu un an și ceva în urmă, discuțiile dintre noi mai aveau încă violențe, își amintește inginerul Petre Bădulescu de la serviciul de investiții. Anul trecut însă toate lucrările au fost date în funcțiune în termenele fixate. La Dîrste uzina și-a construit în 1967 un complex de livrări, cu stație de spălare, estacade, linii de garare și pistă de încercări».

E greu de spus cît, dintre cele peste 120 milioane beneficii cu care a încheiat anul uzina, s-a obținut pe seama intrării în funcțiune la timp a noilor capacități și cît datorită organizării științifice a producției și a muncii. E sigur însă că noile capacități au avut o parte de contribuție hotărîtoare la succesele uzinei.

În ciuda frigului de atară, lucrările de investiții pentru anul acesta continuă în același ritm normal. Scăderea temperaturii nu influențează ritmul construcțiilor. La hala monobloc pentru tratament termic se fac lucrări de zidărie și de acoperire. Proiectele sînt asigurate pentru întreg anul. Vor sosi și primele instalații. La noua turnătorie de fontă se ridică pereții și se toarnă buncărele. O stație de beton automatizată și încălzită asigură materialul de rezistență. Anul acesta vor intra în proba de funcționare liniile de turnare 2, 3 și 7 și prima baterie de 4 cuptoare. Constructorii trebuie să intensifice lucrările pentru terminarea tunelelor și galeriilor subterane.

Dar uzina? Care este starea de spirit a constructorilor de autocamioane, cum gîndesc și mai ales cum acționează oamenii de aici, în acest început de an 1968?

Cineva spunea: «Uzina a început anul cu bine pentru că l-a încheiat pe cel precedent bine». 120 milioane beneficii, 500 autocamioane peste plan, 5 milioane piese de schimb, 4 900 tone piese forjate peste plan în 1967 au asigurat lui 1968 o rampă de lansare solidă.

Peste tot, în uzină, elementele de progres tehnic fuzionează cu cele de gîndire economică, cristalizate în măsuri de organizare științifică a producției și a muncii. Unele dintre măsuri au fost aplicate cu succes încă de anul trecut. 1968 i-a surprins cu ochii ațintiți asupra altor zone ale uzinei, pregătiți să opereze adînc transformări importante.

Reorganizarea completă a fluxurilor tehnologice la secția șasiu ritmicizează pulsul. Vor intra în febra organizării științifice sectoarele motor, linia de melc, rolă, direcție, atelierul de montaj frînă și arc unde se vor construi încă șapte transportoare. Întreg volumul de informații economice, tehnice și statistice se va efectua prin intermediul poștei pneumatice. Activitatea dispecerilor a fost organizată într-un sistem nou, capabil să urmărească și să mențină evidența clară a producției. Toate deciziile se vor da postului de dispeceri și liniilor de fabricație cu ajutorul unei stații de interfon.

Organizarea științifică operează sigur și eficient în toată uzina. La oțelărie, un tunel de sablaj, un cuptor de tratament și un transportor vor întregi un flux de producție modern. Un alt transportor va prelua din mers piesele turnate, tratate, sablate și vopsite și le va conduce în secțiile prelucrătoare.

Startul pentru 1968 a fost luat.

Fotografii color de Gh. VOICU

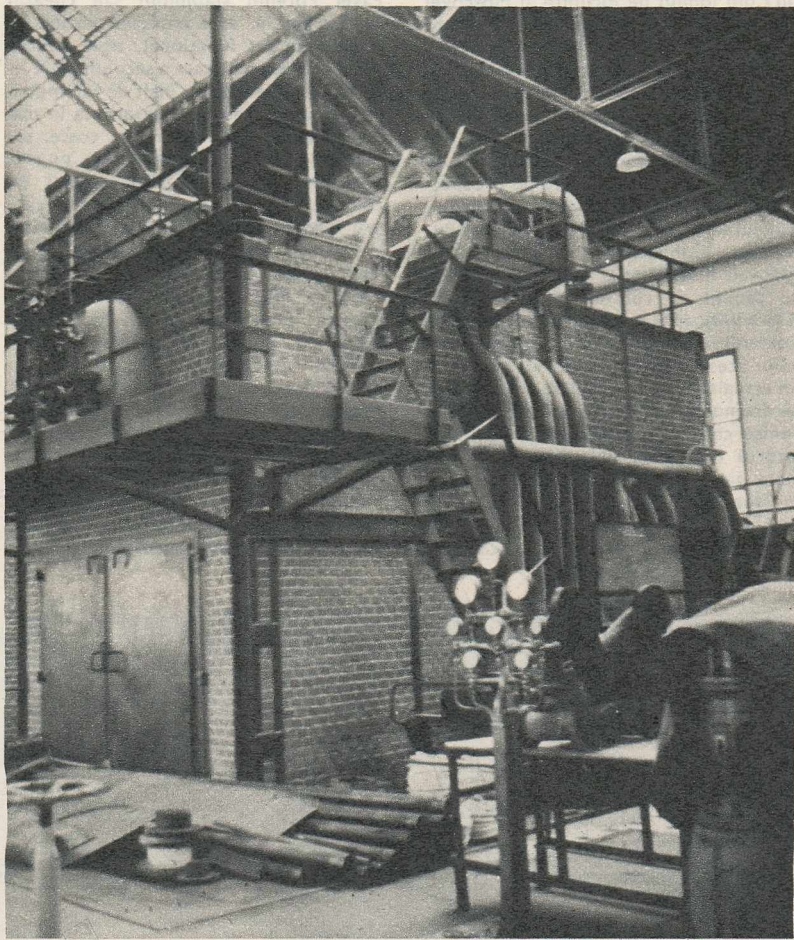
UN MUZEU SUI-GENERIS

Prețioasa colecție muzeistică pe care v-o prezentăm în rîndurile de față (în valoare totală de 13 339 000 lei) este de dată relativ recentă. Ea a fost acumulată în decursul anilor cu concursul binevoitor al conducerii uzinelor «23 August» și «descoperită» de către organele de control ale Băncii de investiții.

Originalul muzeu, deschis ziua și noaptea, nu poartă deocamdată nici o denumire oficială. Îl vom boteza provizoriu M.F.V.M. R.U.I.P.S.B.P. (Muzeu de fiare vechi, mașini ruginite, utilaje inutile, proiecte spulberate și bani pierduți). Organizatorii lui s-au folosit de un prețios element de sugestie: exponatele au fost lăsate pe locurile lor de acum trei sau treizeci de ani, adică exact acolo unde de prea multă bătrînețe sau

bul sumei de 1 399 000 lei (unde merge suta, meargă și mia) constatînd, după scurt timp apoi, că instalația nu face nici cît o ceapă degerată din pricina unor defecte de fabricație ireparabile. Atunci l-au făcut «disponibil» și l-au propus spre vânzare Atelierelor de material rulant din Pașcani. Dar povestea cu găina moartă, aruncată în curtea vecinului, nu s-a prins. Colosul de metal s-a născut mort și mort a rămas.

Biografii asemănătoare însoțesc și trecutul următoarelor exponate: o mașină de îndoit tabla (245 mii lei) și o foarfecă-ghilțină fabricată de Uzinele mecanice Timișoara (255 mii lei). La un loc: 500 mii lei aruncați pe fereastră, la care se adaugă 140 mii lei plătiți în decursul anilor (absolut inutil!) drept cote de amortizare.

Acest colos metalic, decedat de timpuriu într-una dintre secțiile uzinei «23 August», a fost fabricat de către uzinele «Vulcan» și a costat 1 399 000 lei. El trebuia să funcționeze în calitate de «cazan de abur», dar din pricina defectelor de fabricație a rămas ceea ce se vede: o hardughie inutilă.

ținerețe, dintr-un motiv sau altul, cele 85 de mașini, utilaje și instalații și-au dat obștescul sfîrșit.

Obiectele aparțin unor perioade extrem de diferite. Unele figurează în evidența mijloacelor fixe încă din 1937 (ca de pildă un compresor cu piston mobil în valoare de 57 000 lei), altele au devenit piese de muzeu abia în ultimii trei ani.

Vă prezentăm câteva momente semnificative din istoria lor dramatică și pasionantă.

Cel mai voluminos exponat, un cazan de abur, fabricat de uzinele «Vulcan», a fost montat la uzinele «23 August» în 1962. Specialiștii de aici l-au achiziționat în schim-

Muzeul nostru, ca orice muzeu, adăpostește și o sală a pieselor rare. Două obiecte ne-au atras atenția cu deosebire. Este vorba de «mașina de format prin aruncare» și «instalația de preparare a amestecurilor de formare». Amîndouă au fost proiectate și executate în cadrul uzinei, prima avînd drept scop mecanizarea operațiunilor de formare, cealaltă pentru îmbunătățirea condițiilor de lucru în turnătoria de oțel. Cît au costat aceste două prestigioase realizări (pentru care, evident, s-au plătit prime și s-au rostit discursuri emoționante) și care s-au dovedit inutile, greșit concepute și fabricate, de îndată ce au fost supuse pro-

Instalația de preparare a amestecurilor de formare, considerată cu ani în urmă drept inovație de prestigiu, nu a funcționat nici o zi. În schimb uzina a fost nevoită să plătească 150 000 lei cote de amortizare. O afacere cu adevărat strălucită!

belor tehnologice? În total: 600 mii lei. Recomandăm în supliment citirea memoriului justificativ, veritabilă pagină de antologie redactată cu rigla de calcul, o dovadă elementară că nu numai umoriștii de carieră, ci și reprezentanții științelor exacte se dovedesc uneori oameni de spirit.

«În decurs de un an de zile, — scriu autorii memoriului — perioadă în care mașina de format prin aruncare nu a funcționat nici o zi, s-ar fi putut realiza o producție de 34 320 tone piese cu o eficiență economică de 47 275 lei». Dar cum treaba nu a izbutit «s-au plătit cote de amortizare de 150 mii lei». Recent, mașina a fost propusă pentru casare (bună ca fier vechi!).

Să recapitulăm: un grup de aprigi inventatori proiectează și execută o mașină originală. Întreprinderea investește în acest scop 484 000 lei. Instalația se dovedește inutilizabilă, nu produce nici o zi, înghițe în continuare și frumoasa sumă de 150 000 lei și sfîrșește prin a trece în depozitul de fier vechi. Ei și? Lucrurile puteau să se desfășoare și altminteri și atunci — gîndiți-vă! — întreprinderea ar fi realizat 34 320 tone piese.

Mai cunoaștem o poveste asemănătoare. Cea a săteanului care și-a așezat cloșca pe ouă, iar apoi, călătorind pe volutele fanfetei, și-a văzut ograda plină de galige, pe urmă punga doldora de bani, casa-casă, aveea la ladă și drept poantă, cloșca moartă și ouăle sparte.

Mai puțin dotați cu simțul umorului s-au dovedit însă membrii echipei de control. Ei au constatat că mașinile, utilajele și instalațiile decedate în secțiile și halele uzinei însumează frumoasa sumă de 13 339 000 lei. Peste treisprezece milioane imobilizate în mod cu totul nejustificat și pentru care uzinele «23 August» au plătit pînă în prezent, drept cote de amortisment (bani risipiți în vînt, mai exact spus), nu mai puțin de 1 600 000 lei, sumă care grevează asupra prețului de cost general al întreprinderii. Se menționează de asemenea că cea mai mare parte a utilajelor nefolosite au fost achiziționate în ultimii ani (5 179 mii lei cheltuiți pentru mașini și instalații aduse din străinătate și 8 258 mii lei pentru utilaje fabricate în țară).

Toate acestea la 31 decembrie 1967. Cu doi ani în urmă, la 21 mai, același muzeu adăpostea piese în valoare de 5 000 000. Iată, așadar, că piesele achiziționate între timp au sporit sensibil valoarea totală a colecției, trecînd-o dincolo de 13 000 000. O realizare într-adevăr remarcabilă.

Felicitările noastre!

Liviu TIMBUS

Fotografii de Elena GHERA

LA 4 FEBRUARIE SE ÎMPLINESC 20 DE ANI DE LA SEMNAREA TRATATULUI DE PRIETENIE, COLABORARE ȘI AJUTOR RECIPROC DINTRE REPUBLICA SOCIALISTĂ ROMÂNIA ȘI UNIUNEA REPUBLICILOR SOVIETICE SOCIALISTE. CU ACEST PRILEJ PUBLICĂM REPORTAJUL SCRITORULUI ȘTEFAN IUREȘ. POPOSIND ÎN CÎTEVA ORAȘE SOVIETICE, EL VORBEȘTE CITITORILOR NOSTRI DESPRE ACELE «RIME PESTE TIMP» PE CARE LE CONSTITUIE ALĂTURAREA ÎNTRE MULTISECULARELE VESTIGII ARHITECTONICE — CU GRIJĂ PĂSTRATE — ALE VECHII RUSII ȘI NOUL CARE A IZBUCNIT IMPETUOS ÎN ANII PUTERII SOVIETICE, MODIFICÎND STRUCTURAL ASPECTUL TUTUROR AȘEZĂRILOR URIAȘEI ȚĂRI.

VÎRSTA ORAȘELOR

ÎNSEMNĂRI DINTR-O CĂLĂTORIE ÎN U.R.S.S. DE ȘTEFANI IUREȘ

Fără să aibă cochetăria femeilor, nici orașele nu-și prezintă prea des actul de naștere. Călătorul este obligat să presupună vârsta orașului după monumente, după «atmosfera», informațiile nefiind decît puncte de reper pentru impresiile culese pe viu. Tocmai de aceea dificultatea celui aflat într-unul dintre orașele Uniunii Sovietice este, nu rareori, apreciabilă. Elemente contradictorii se alătură la tot pasul și, ca prim și major exemplu, Moscova deschide lista.

Moscova veche și Moscova nouă coexistă, se întrepătrund, își oglesc frumusețile una într-alta. Operele marilor arhitecți ai Ecaterinei a II-a, un Kozakov, un Bajenov, un Jiliardi, stau față în față cu creațiile arhitecților din epoca puterii sovietice, proiectanții din rîndurile cărora numele arhitectului Poștkin se reliefează, fiind cert că autorii imenselor suprafețe recent construite în capitala Uniunii Sovietice vor înscrie și alte numeroase nume în cronică edificiilor moscovite. Dar pentru că față de Moscova veche, cea nouă prezintă realitatea unor dimensiuni în continuă extindere, raportul nu este și nu poate fi acela de egalitate mecanică. Gîndiți-vă: numai raionul de sud-vest, opera ultimului deceniu, găzduiește un milion de locuitori din totalul de șase milioane și jumătate de cetățeni ai capitalei sovietice.

Se poate vorbi în schimb despre prezența vechilor imagini moscovite, acelea care în sensibilitatea celor de azi au căpătat de mult patina istoriei. Un zid, o clădire, un monument evocă trecătorului un moment de seamă din istoria pămînturilor rusești — iar edificiile secolului al XX-lea nu fac decît să sublinieze și mai mult valoarea afectivă a trecutului, o pun în evidență, îi dau suportul realității contemporane. Autobuze și autoturisme trec în viteză prin dreptul vechii bariere Kaluga, acolo unde trupele epuizate ale lui Napoleon și-au început retragerea care avea să se încheie cu distrugerea Marii armate la 1812. Dar tot în apropiere se află un post înaintat al viitorului — Institutul de mașini electronice. Cele douăzeci de turnuri ale Kremlinului, cu veteranul lor, turnul Borovički, și cu zidul provenind încă din secolul al XV-lea, închid în incinta lor impunătoarea sală a Congreselor, expresie a monumentalității funcționale moderne. Curioase și profund originale sînt aceste «rime» arhitectonice, alăturînd unei creații multiseculare o operă a zilelor noastre și reușind să creeze un ansamblu unitar. Astfel, de o parte a râului Moscova, Kremlinul cu turnuri și ziduri crenelate, și de

alta hotelul «Rossia», paralelipiped alb cu 3 000 de camere, formează o unitate, oricît de opuse sînt imaginile sau poate tocmai pentru că sînt opuse.

Moscova veche, Moscova nouă! 90 la sută din fondul de locuințe al Moscovei pre-revoluționare era alcătuit din căsuțe de lemn și fără etaje. Cîteva dintre acestea mai pot fi zărite spre marginile orașului, dar uriașa majoritate au cedat terenul blocurilor, printre care impunătoarele siluete de 20-25 etaje din beton și sticlă, construite în formă de carte deschisă și inaugurate pe Prospektul Kalinin în toamna anului trecut, cu prilejul sărbătoririi semicentenarului Revoluției. Cunoscuta arteră moscovită Sadovaia fusese inițial formată din valuri de pămînt cu rol de fortificații (sec. XVI-XVIII), apoi dintr-un lanț de grădini. Oamenii instruiți explică bucuros copiilor aceste «antecedente» ale magistralei actuale. Cu peste 800 de ani în urmă, pe drumul mai tîrziu numit Iaroslavkaia, venise cnezul Iuri Dolgoruki, întemeietorul Moscovei. Pe același drum au mers participanții la Festivalul Mondial al Tineretului din 1957 spre locul de deschidere al acelei grandioase manifestări internaționale, prilej cu care ar-

tera și-a părăsit vechiul nume, pentru a se numi Prospektul Păcii. O altă «rimă» peste timp. Biserica Sf. Treime, ridicată acum trei secole, așa cum glăsuiește inscripția, «de meșterul iobag Pavel Potehin stăpînului său cnezul M. Cerkaski», este oarecum vecină cu un monument funcțional, tipic pentru cea de-a doua jumătate a secolului XX — turnul de televiziune, înalt de 525 metri.

Timpurile și-au lăsat amprenta în marele oraș. Amintirile trăiesc toate, suprapuse uneori. La Bolșoi Teatr, pe sub cvadriga de pe frontonul sprijinit de coloane masive, au pășit figurile cele mai ilustre ale artei, dar și ale științei ruse: dacă aici s-a cîntat prima operă rusă («Ivan Susanin»), tot la Bolșoi Teatr a fost adoptat, într-o ședință istorică prezidată de Lenin, planul GOELRO, punctul de plecare al electrificării întregii țări sovietice.

Pentru cel ce vrea să-și facă o imagine despre ceea ce obișnuim să numim cu o formulă curentă «petrecerea timpului liber» — o utilă comparație între o ceainărie și un bazin. Ceainăria, clădită într-alt secol, într-un edificiu inițial destinat a fi reședința unui mandarin chinez, are tot pitorescul corespunzător ve-

chimii și soartei sale; cite generații de negustori moscoviți nu vor fi încheiat tranzacții comerciale bănoase în aburii deși și înmiresmați ai zecilor de samovare! În schimb, bazinul «Moskva» (130 m diametru, 13 000 mp suprafață, apa încălzită la 27°) a fost inaugurat în 1960, primește zilnic cîte 10 000 amatori de natație și constituie, în toate cele patru anotimpuri, o sursă de sănătate și bună dispoziție pentru oameni de toate vîrstele: l-am întîlnit aici, în friguroasa zi de 30 aprilie, pe contabilul pensionar Makar Lopuhov, de 70 de ani, înotînd alături de Serghei Butnov, 16 ani, elev la o școală tehnică mecanică...

În sfîrșit, în această sumară paralelă între Moscova veche și Moscova nouă ar mai fi de spus un cuvînt despre monumente. Turnul Spasski a deținut multă vreme monopolul, ca simbol al orașului; poate că va fi concurat acum de turnul televiziunii. Există însă niște «memento»-uri istorice străvechi sau relativ recente, dar subordonate, și unele, și altele, aceleași idei. În Piața Roșie poate fi admirat monumentul închinat lui Minin și Pojarski, înfocații apărători ai pămîntului natal în cel de-al 17-lea veac. Iar o clădire de pe strada Gorki, casă de

locuit, are postamentul din masive blocuri de granit roșu; aceste blocuri fuseseră comandate de Hitler pentru statuia victoriei sale asupra Uniunii Sovietice... Führerul vinduse pielea ursului din pădure, cum s-ar zice, dar istoria a știut să pună lucrurile la punct.

Pentru un oraș timpurile au altă unitate de măsură decât pentru un om, însăși noțiunea de nou sau de vechi este labilă și te poți întreba, astfel, dacă sediul Comisiei Centrale de Statistică, opera lui Le Corbusier — 1930, poate fi socotit sau nu ultramodern astăzi.

*

De la Moscova să trecem însă, fie și cu pași grăbiți, prin Pskov. Pskovul are 1 000 de ani vechime, posedă propriul său Kremlin (așa se numea partea centrală, fortificată, a orașelor feudale ruse) și a respins, de-a lungul istoriei, numeroase asalturi, între care și pe acela, notabil, al regelui suedez Gustav Adolf. Pisica sălbatică de pe stema orașului, zidurile împodobite cu fresce ale mănăstirii Mirojski datind din secolul al XII-lea și nenumărate vestigii de interes istoric și artistic dau orașului coloratura specifică arhaizantă; dar această Tîrgoviște rusă a intrat de mult pe făgașurile moderne. Mărturie stau instituțiile sociale, culturale, pedagogice, filiala Institutului politehnic din Leningrad, Combinatul de panouri prefabricate, spitalele de mare capacitate, clădirile cu nouă etaje, școlile muzicale, proiectul noului teatru etc. Evident, pentru arhitectul șef al Pskovului, tînărul Hlebnikov, ca și pentru sovietul orașenesc, se pune problema găsirii acelor formule care să lase intact specificul mileniului scurs de la ziua ctitoriei și, în același timp, să asigure orașului viitorul la care are tot dreptul. Acesta este un lucru dificil. Dar dificultățile creației plac...

*

Bratsk, orașul din preajma hidrocentralei de pe râul siberian Angara, are cu totul alt fel de probleme. De la întemeierea lui nu au trecut decât 13 ani. După acest infim termen, orașul are 20 de microraiioane, e format în întregime din case cu 4-5 etaje și populat de 85 000 locuitori, primii din cei 270 000 prevăzuți pentru viitorul apropiat. Recent au fost inaugurate Casa de cultură cu 800 de locuri — scenă turnantă, foaiere spațioase, elegante — un complex sportiv de 5 000 de locuri și alte clădiri

Alăturare plină de farmec: în decorul medieval al zidurilor și turnurilor Kremlinului, Palatul Congreselor.

destinate recreării. Cum pentru mulți locuitori din Bratsk săptămîna de lucru s-a redus la 5 zile, e firească marea atenție acordată condițiilor materiale ale dezvoltării culturii locuitorilor orașului. Caféurile, împodobite cu panouri ale căror motive se inspiră fie din basmele populare, fie din viața sportivă, au găzduit între timp seratele tineretului, reuniunile, nunțile. Tînăr de tot, Bratskul se pregătește însă, cu simțul perspectivei, pentru o îndelungată istorie și se înfrumusețează ca atare. Cum orașul și-a făcut loc în plină taiga, o parte dintre arborii acesteia au fost cruțați, parcelele de taiga au fost împrejmuite cu garduri, și aceste curioase «insule» în marea de asfalt dimprejur vor deveni, în curînd, parcurile Bratskulului. Simplu, ingenios și justificat. Orașul trăiește de pe acum extrem de intens, întreprinderile lui atrag mereu mai mulți oameni, de regulă tineri, institutele superioare din Irkutsk primesc de aici mulți studenți, iar artiștii închină Bratskului cîntece (Pahmutova), poeme (Evtușenko), romane (Polevoi).

*

Cînd vorbim despre vîrsta orașelor se cuvine să nu uităm reîntinerirea lor din temelii, uneori natura obligîndu-se să ne-o amintească. La 26 aprilie 1966, ora 5,23, un violent cutremur de pămînt a distrus 2 000 000 mp din suprafața locuită a Tașkentului. Peste 75 000 de familii au rămas fără adăpost. Sinistrații capitalei Uzbekistanului au fost găzduiți în cămine, în adăposturi provizorii, mulți copii au cunoscut ospitalitatea altor orașe și republici sovietice; reconstrucția Tașkentului a devenit însă o problemă urgentă la ordinea zilei. După numai două luni, planul reconstrucției era publicat. Cu o solidaritate impresionantă, popoarele Uniunii Sovietice au hotărît să ofere un ajutor concret și imediat Tașkentului, asumîndu-și sarcini în opera de refacere pe temelii noi a marelui oraș. Moscova, Leningradul, alte mari orașe au construit în capitala Uzbekistanului suprafețe masive.

*

Vîrsta orașelor sovietice? E greu de răspuns numai printr-o cifră. La Moscova, la Pskov, la Bratsk, la Tașkent sau în zeci de alte orașe, înțelegi că temeliiile lor se află în inima poporului și că, de aceea, săgețile de pe turnuri sînt sortite să sclipească peste veacuri.

Tînăra Moscova.

▲ Fațada sudică a mănăstirii.

ESCORIAL

de Virgil DĂNCIULESCU

Într-o carte veche de două secole, Andrés Ximénez, descriind celebra mănăstire San Lorenzo din Escorial și împrejurimile ei, scria: «Meleagurile, în ciuda frigului, sînt plăcute, sănătoase și accesibile; izvoare cristaline cu apă dulce țîșnesc prin împrejurimi; torențele care se-avîntă din Sierra, printre stînci, îmbogățesc priveliștea...»

E foarte probabil ca locul, păstrător pînă astăzi al lăudatei prosperități, să-l fi determinat pe Filip al II-lea, temutul rege, să-și aleagă aici, în sălbăticie și pustietate muntoasă, amplasamentul Escorialului. Sigüenza, primul istoric al fondării palatului, invocă însă și alte temeuri. Între altele, apropierea de Madrid, căutarea unui loc care să îmbine sihăstria monahală cu cerințele unui palat domnesc. Cu lux de amănunte el descrie vizita regelui în anul următor, începerea lucrării după planul lui Juan Bautista de Toledo și continuarea ei, după moartea acestuia, în 1567, de către Juan de Herrera, considerat pînă astăzi adevăratul său creator.

La Escorial, în munte, ajungi după ce

refaci, într-un peisaj deșertic, drumul străbătut vreme de opt zile de Filip al II-lea în lunga sa agonie; e același drum pe care au trecut purtate în grele căruțe trase de boi toate cadavrele regești ale Spaniei. Căci Escorialul nu-i numai un palat, numai o mănăstire, ci și necropolă regală, un catafalc al imperiului lui Filip, un recviem rostit la capătul voinței castiliane, mandatară puterii spaniole.

Drumul Escorialului, deși-l faci astăzi în mai puțin de un ceas în automobil, preludiază prin concentrarea impusă întîlnirea cu sumbrul monument. Între pietrele arse, unde silueta singuratică a unui pin e surprinzătoare, unde chipul uscat al Castillei — cum scria Pablo Neruda — «se naște ca un ocean de piele tăbăcită», ochiul nu se oprește pe nimic. Dezolarea silește la reclusiune, la o căutare de sine. Sufletul se concentrează în pustietate pentru a se regăsi în cumplita viziune a celui mai straniu, mai patetic, mai cutremurător, cred, edificiu clădit de om după piramide. E o manieră, mi se spune, ca un ecou al lui Unamuno, de a te apropia

de sufletul spaniol... De sufletul spaniol în măsura în care Escorialul îl exprimă.

Între stîncării sure vestitul palat și mănăstirea apar ca un vis cioplit în piatră cenușie, aspră și dură. «... Un munte — cum nota Mihail Ralea — prăvălit din Sierra Guadarrama, care conspiră amenințător la o sută de metri, bloc de piatră tăiat simetric ca un cub și în care s-au scobit o mie de ferestre...» Fără nici o podoabă, fără nici o gesticulație, Escorialul pare a rosti în veșnicie, în pustietăți selenare, un crez incremenit în granit. E crezul gloriei unui imperiu în care soarele nu asfințea niciodată, și al unui împărat care n-a rîs, nici măcar n-a surîs, vreodată.

Dar oricît de puternic ar bate peste zidurile de piatră aripa gîndului lui Filip al II-lea, Escorialul nu poate fi cuprins doar în coordonate istorice, după cum nici numai în cele peisagistice. Escorialul, înainte de orice, exprimă o spiritualitate.

Sumbra, solemnă clădire nu definește numai o epocă, numai un stil, ci descifrează o componentă esențială a sufletului spaniol.

▲ Detaliu al mormintului lui Carol Quintul.

«Aici țin să vină, în călătorie de nuntă, toți tinerii căsătoriți...» — explică ghidul. «Normal — comentează cineva dintr-un grup de turiști — turism popular...» «Nu domnule! — urmează răspunsul. Turism spaniol!»...

Pentru ceea ce reprezintă ca interes cultural, artistic și istoric, ca punct de atracție, Escorialul n-are niciodată pace. Orice hotel madrilen oferă, ieftin, o excursie. Nici un turist nu-l omite din itinerar. Zilnic autobuzele descarcă mii și mii de oameni. E adevărat, unii rămîn în orașelul de munte cochet și primitiv, dar cei mai mulți vizitează palatul.

Ghizii, integrați în atmosferă, sînt gravi, poartă fracuri de ceremonie și banalele insigne ale meseriei ca pe niște mari ordine. Vorbesc cu solemnitate, gesticulînd teatral, ca majordomii caselor princiare. Pe culoarele lungi, interminabile, pe dalajele de gresie trandafirică, pașii lor sună rar, acompaniați de tropotitul mărunțel al grupurilor. Comentariile sînt puține. Escorialul se privește în tăcere. Și marile galerii, încărcate de faimoase tablouri (între care tronează celebrul Sfînt Mauriciu al lui El Greco, un sfînt Ieremia al lui Tizian, o bunăvestire a lui Veronese), și monumentalele săli de aparat cu pereții acoperiți de scumpe tapiserii, și apartamentele private, mobilate auster, neprietenoase și reci. La capete de coridoare fac de strajă, înveșmîntate în catifea neagră și înarmate cu halebarde, păpuși de ceară, întregind atmosfera terifiantă instăpînită pretutindeni.

Bisericile, deși sînt stilizări făcute de Herrera barochismului italian, apar în ambianța Escorialului o detentă, o exuberantă revărsare de culori, o amplă mișcare. Uriașele morminte ale lui Carol Quintul și Filip al II-lea, așezate în stînga și-n dreapta altarului, înfățișează în imense grupuri statuare ruga monarhilor și a regeștilor lor familii. Marmura e materialul de construcție curent; pietrele prețioase sînt podoabe răspîndite cu risipă...

Istorie și peisaj, palat regal și mănăstire, necropolă monarhică, monument și muzeu de artă, Escorialul este un straniu amestec de vigoare geometrică și pasiune ascetică, un copleșitor moment de sălășluire împreună a extremelor, o prelungire în eternitate a clipei de poveste cînd munții care se bat în capete se unesc într-o fulgerare. Pentru a înțelege Spania, sufletul spaniol, contemplarea Escorialului e obligatorie. Aici totul se întoarce spre interior, spre sine. Impresia se accentuează cu cît mergi mai mult prin lungile, nesfîrșite culoare. Simți dorința celor ce-au gîndit Escorialul de-a lepăda orice element accidental, de-a exprima în dimensiuni, în decor, în planuri geometrice, doar esențialul. Emoțiile se string, se concentrează dureror. Se sting apoi și lasă loc liber meditației. Gîndurile se mistuie în propria lor matcă. «Aici ajungi să te simți, fără să vrei, Don Quijote...» — remarca înfiorat un distins intelectual spaniol care mi întovărășea.

• memento •

carte

● Fotoreporterul nostru Eugen Iarovici a avut fostoitoarea idee de a trage **Fotografal creator** al lui Andreas Feininger (de ce nu se dau undeva, într-o eventuală prefață sau pe clapele supra-copertei, câteva date despre autor?), carte de principii în materie de artă fotografică. Cu astfel de lucrări, punctele de contact ale fotografiilor creatoare cu lumea se largesc considerabil.

● Un ghid al Muzeului de artă din Iași (text de Virginia Vasilovici) și unul al celui similar din Constanța (text, Florica Postolache și Viorel Lungu) reliefează profilul celor două instituții, punctează marile valori pe care le conservă, contribuind astfel la mai buna cunoaștere a patrimoniului artistic național.

● Un alt muzeu care beneficiază de un ghid este cel de istorie naturală **Grigore Antipa**, unul dintre cele mai reprezentative muzee de acest fel. Autorii textului, dr. Mihai Băcescu și Rudolf Mayer.

● Plină de interes, cartea **Însemnări** despre artă, lume și societate a lui Camil Ressu a văzut lumina tiparului la Editura Meridiane, cu o prefață de prof. dr. Gh. Ghițescu. **Amintiri, Despre meșteșugul picturii, Reflecții despre artă, Din presă**, sint capitolele mari ale cărții.

● Un ghid recent (elaborat de un colectiv relativ numeros de specialiști) ne prezintă particularitățile turistice ale regiunii Oltenia sub diferitele lor înfățișări. **Semnează C.S. Nicolaeșcu-Ploșcor, Al. Buiă, Nec. Popescu, C. Maloș-Marginea, P. Fotou, D. Rezeanu**, printre colaboratori mai înscrinduse D. Tudor, R. Vulpe, Șt. Ștefănescu, C. Drăguș și alții. E o lucrare pe care regiunea amintită o merita.

● Notăm, de asemenea, apariția ediției a II-a unui îndreptar turistic **București**. Autor: Dan Berindei.

● O densă carte despre **Filmul documentar românesc** scrie Călin Căliman. Este volumul său de debut, însă alcătuit cu pricepere și acuratețe. Având materia subdivizată în patru secțiuni: 1) **Preambul**; 2) **Univers tematic**; 3) **Virtea artistică**; 4) **Post-scriptum**, cuprinzând o impresionantă listă a filmelor documentare românești premiate la festivalurile internaționale între 1938 și 1967 (apropo, oare n-ar putea fi văzute pe undeva, în serii bine gândite — aude cineva?) și un bun lot de ilustrații, lucrarea confirmă un autor și relevă un gen oarecum neglijat de marele public.

● Un nou ghid, mai funcțional, al **Litoralului românesc al Mării Negre** se cuvine semnalat și, eventual, pus deoparte pentru vară.

În **«Editura științifică»** a apărut **Originile politicii americane de Silviu Brucan** (271 pag.)

ORIGINILE POLITICII AMERICANE

SILVIU BRUCAN

cinema

● **Încercuirea**. Cinematografia iugoslavă continuă să fie reprezentată pe ecranele noastre unilaterale, mai ales prin «filme de război». Pînă cînd forurile competente în distribuirea filmelor vor binevoi să ne ofere o imagine completă a acestei cinematografii, să vedem așadar încă o peliculă, de altfel serios lucrată, despre eroismul anonim. În distribuție: Rade Markovici («Hoțul de pierisici»), Bata Zivajinovići («Kozarac», «Porumbelul de argilă»), Liubisa Samardžići. Regia: Hajrudin Kravaci.

● **Servus, Vera**. Cunoștința cu via-

Ludmila Savelieva

ta, așa cum își închipuie unii cinești că ar avea ea loc în capul adolescenților. Regia: János Hersko (după un roman de Magda Soos). Interpreți: Maria Nemenyi, Tamas Balint, Laszlo Mensáros.

● Pentru cei care nu le-au văzut la vremea lor recomandăm încă o dată două filme de o intensă puritate: **Ocolul** (regia: Vilo Radev) și **Romantă pentru trompetă** (regia: Otokar Vavra).

● Mari accori pe ecranele noastre: **Rita Tushingham** (Capcana), **Tom Courtenay, Julie Christie** (Billy mininosul), **Sergei Bondarciuk, Ludmila Savelieva, Viaceslav Tihonov** (Război și pace), **Anouk Aimée, Jean-Louis Trintignant** (Un bărbat și o femeie).

● Regizorul italian Damiano Damiani intenționează să ecranizeze romanul lui Alberto Moravia «Marsul îndărățit». Pentru rolurile principale s-a solicitat pe Jean-Paul Belmondo, Ursula Andress și Anouk Aimée.

disc

● Dacă vă place cîntecul și jocul din «Sighiu», procurați-vă discul cu «Jocurile populare din Sibiu» (hătegame și jienești sau invirtita de la Lodroman). Sînt valorificate de dirijorul Irimescu în fruntea orchestrei «Cindrelului» de la Sibiu. Căutați și celelalte indicative din discografia «Cindrelului» (EPC-279, 526, 560, 877).

● Nouă jocuri cuprinse pe discul «Jocuri muntenești cu pași de joc și strigături» sint cîntate de zdruncină podeava de tarafal lui Ștefan Dură din Pădurești (EPC-874).

● «Fir-ar a naibii de pădure», în interpretarea Georgetei Anghel, te turbură pînă la lacrimi (EPC-902)!

● Mărioara Tânase? Dacă nu știți cine e, ascultați-o cîntînd «Păsărică din Ardeal» și-apoi o să știți (EPC-909)!

● Frumoase-s titlurile, frumoase-s cîntecele alese de «Electrecord» din repertoriul Mariei Schipor pentru mini-discul EPC-907. Notați-vă: «Somnu-i măică ochilor», «Bade, dorul de la tine» sau «Păhărel cu floricele». Numai denumirea casei noastre de discuri sună prea... disonant. De ce «Electrecord»? Prea se apropie de electrocardiogramă (sau de record). Și nu e cazul! De unde a fost moștenit «Electrecord!»?

● Două excelente tarafuri din Oltenia: «Murmurul Gilortului» și cel al lui Marin Piculea. Și încă unul, tot așa de înfocat: taraful Ion Birsan. Ce bine face casa noastră de discuri că ne mai dă și muzică populară interpretată de soliști de la fața locului! Cîntăreața Gena Birsan este bine susținută de cele trei tarafuri (EPC-905).

● Ion Dolănescu are o voce deosebit de originală. Ascultați-l în: «La fîntînița din plai», «Nu sint bolovani pe drum» (EPC-904).

muzică

● Filarmonica «George Enescu» ne oferă prilejul — foarte rar de altfel — de a asculta opusul vocal-simfonic de proporții «Requiemul de război» (Simfonia da Requiem) al compozitorului

englez contemporan Benjamin Britten. Colaborează: orchestra simfonică dirijată de **Mircea Basarab**, corul condus de **V. Pîntea**, corul «Madrigals» — dirijor, **Marin Constantin** — și soliștii vocali **Emilia Petrescu, Valentin Teodorian, Dionisie Konya** (3 februarie, sala Ateneu).

● Nu mai puțin de trei prime audiții, diverse și stîrnind interes, sint incluse în concertul Orchestrei simfonice a Radioteleviziunii (dirijor, **Paul Popescu**): Odă simfonică de **Ludovic Feldman**. Concertul pentru orgă și orchestră de **doși** (solistă, **Eva Frick** — Italia) și Cîntece napolitane de **Hans Werner Henze** (solist, baritonul **Octav Enigărescu**). În plus, veți asculta **Simfonia a VII-a de Franz Schubert** (8 februarie).

● Muzicii populare românești și românelor (cu ații iubitori încît nu au a se teme de concurența nici unui fel de dodecafonia sau muzică concretă) le este consacrat un nou spectacol muzical înmănușind artiști de prim rang ai genului: **Ionel Budișteanu** (în fruntea orchestrei «Barbu Lăutaru»), **Maria Lățăretu, Angela Moldovan, Ana Ispas, Victoria Pîntea, Minodora Nemes, Ion Cristoreanu, Emil Gavriș** și alții (4 februarie, sala Ateneu).

● Concert educativ pe tema «Tendințe și curente în arta contemporană» organizat de Filarmonica bucureșteană. Conferința compozitorului **Liviu Glodeanu** va fi ilustrată nu numai muzical (pianista **Sofia Cosma**, mezzosoprana **Martha Kessler**, violonista **Gabriela Iszak** și alții), ci și plastic, prin proiecții, producții coreografice etc. (4 februarie, sala mică a Palatului).

● **Avem în față** planul desfășurat al concertelor simfonice ale Filarmonicii de stat «Gh. Dima» din Brașov în actuala stagiune (ianuarie-august 1968). Programele concertelor săptămînale ni se par, în ansamblu, judicious întocmite, cu excepția, poate, a capitolului rezervat creațiilor contemporane universale din care s-au selecționat lucrări puține și nu întotdeauna din cele mai reprezentative.

Octav Enigărescu

Remarcabil însă ni se pare numărul relativ mare și valoarea artistică a invitațiilor. Cităm: dirijorii **Emanoil Elenescu** și **Iosif Conta, Karl Kriz** și **Franklin Choset** (ambii din S.U.A.); violoniștii **Ion Voicu** și **Ștefan Ruha**; pianistii **Radu Lupu, Dan Grigore, Iosif Palenicek** (Cehoslovacia), **Kyoto Tanaka** (Japonia), **Juri Bukoff** (Franța), **Dmitri Baskirov** (U.R.S.S.); violoncelistul **Charles Renaud** (Franța) ș.a.

plastică

● **Ileana Balotă** — tapiserie. Artista expune aproximativ 20 de tapiserii de o reală măiestrie și fanterie. Lina se transformă în minile Ilenei Balotă în suprafețe de o pregnanță frumusețe. Dacă în unele piese sorgintea populară e prezentă, nu mai puțin aripa liberă a imaginației creează în altele forme subtile («Ritm liniar», «Pasărea», «Formă dublă»), rafinatele cromatice întregind expresia atît de originală a lucrărilor (Galeriile de artă, bd. Magheru).

● **Doina Hordovan** — grafică. Dacă preocuparea primordială a tinerii artistice clujene este universal plin de frumuseți și mistere ale microcosmosului («Biologică», «Geminăție» etc.), multe dintre lucrări tind să releve anume stări de spirit al căror bizar e accentuat cromatic. Dar din persistență se naște repetarea. Remarcabilă însă «Nocturnă» (sala Kalinderu).

● **I. Bișan** prezintă în foaietul Teatrului mic șase litografii, într-o viziune modernă, inspirate de tema zborului. Tot aici expune **Petre Iacobi** câteva sculpturi și basoreliefuli de dimensiuni mici.

● **Victor Ciato** — grafică. Departele de intenția de a figura, Ciato face interesante exerciții căutînd sensuri cromatice spațiului. Culoarele juxtapuse, evoluînd în ritmuri și ardate, fiind deseori după postulate geometrice sau, dimpotrivă, după legile dezinvolve ale imaginărilor, nasc și pun în valoare mișcarea, acest mod de existență al materiei («Ritm vertical grav», «Verticale diafane», «Plural» etc.), totdeauna autorul încercînd o definire lirică a proceselor dinamice (sala Kalinderu).

● **Costel Badea** — ceramică. Articul expune forme decorative, panouri și platouri, în marea lor majoritate executate în smalturi monocrome. Formele antropomorfe poartă cu ele mesaje stranii, în schimb în expoziție pot fi văzute panouri cu reliefuli dinamice, cu idei limpezii, care consacră un talent autentic («Lupta», «În Deltă», «Platon I») (Galeriile de artă, bd. Magheru).

teatru

● **Hoții** de Schiller la Teatrul «B.Șc. Delavrancea». Cunoscuta dramă romantică este înfățișată într-un spectacol ne-satisfăcător, fără patos, fără o viziune proprie. **Mircea Marosin** e deci autorul unei duble nereușite: regizorală și scenografică. Nu se poate face nici o mențiune specială din distribuție. Poate doar **Alexandru Repan**, pe alocuri.

● **Nenorocirile din dragoste ale lui Arlechino** — vioi și simpatic spectacol la Studioul de teatru al Institutului de artă teatrală și cinematografică. O evocare bine mișcată a comediei dell'arte, bun exercițiu actoricesc. Cîțiva interpreți remarcabili: **Ovidiu Moldovan, Iulian Voicu, Florentina Luican**. Un cunoscut campion sportiv — **Marcel Roșca** — debutează sub bune auspicii ca actor. În alte roluri: **Ligia Chirilă, Ada D'Alboi, Aurora Roman**.

● **Egor Bulciov** și alții de Gorki, la Teatrul Național din Craiova. Regia lui **Petre Sava Băleanu** (de la televiziune) încearcă să ofere o imagine scenică cît mai apropiată de spectatorul modern și cu ajutorul decorului lui **V. Penișor** și **Stegaru**. Două roluri principale bine realizate: **Vasile Cosma** (Bulciov) și **Marina Bașca** (Xenia).

● Mult sub limita admisibilă, «spectacolul» intitulat **Hochei pe gheață** la patinoarul «23 August». Într-un cadru penibil, ne-a surprins prezența unor interpreți ca **Margareta Pîslaru, Stela Popescu, Sergiu Ciou, Horia Șerbănescu**. Incalificabile exhibițiile grotesce ale lui **Puiu Călinescu**. De remarcat reacția publicului: a fluierat!

● Un spectacol inspirat din poeziile lui **Arghezi**: **Cîntare omului la Teatrul evreiesc** de stat. Regia: **Adrian Lupu**.

● **Bietul meu Marat** de **Arbuzov** se joacă la Teatrul de stat din Oradea. Direcția de scenă: **H. Borbath Magda**. Scenografia: **Tatiana Manolescu-Uleu**. În distribuție: **Laczo Gusztav** și **Foldes Laszlo** (Marat), **Banay Iren** (Lida), **Paloczky Frigyes** (Leonidik).

● Memoria marelui actor **Maximilian** a fost evocată cu vervă și spirit de **Sandru Naumescu** în cadrul unui medallion radiofonic (într-un ciclu bine inspirat) la care au contribuit cu egală vervă și poezie evocatoare vechii săi prieteni și colaboratori. În fragmentele transmise, vocea maestrului a răsunat la fel de vie și emoționantă, cu pregnanța ei personalitate.

televiziune

Atracția săptămîinii: mult așteptatele **Jocuri Olimpice de iarnă de la Grenoble**, cărora televiziunea noastră — generoasă ca de obicei la asemenea evenimente — le închină (numai în această săptămînă) nouă emisiuni. Ar trebui să fim preîngrați ca să nu ne manifestăm satisfacția.

● **Și rubrica de cinema** se cuvine menționată, chiar dacă e vorba doar de reintîlniri (**Orson Welles, Jeanne Moreau, Bette Davis, George Brent**...).

● **DUMINICĂ 4 FEBRUARIE**. Doi giganti ai ecranului — **Orson Welles** și **Jeanne Moreau** — în filmul «Falstaff» (20.10) ● O emisiune de muzică ușoară cu trei interprete, reprezentînd trei scilori: **Doina Badea, Anda Călugăreanu, Luminița Dobrescu** (22.00).

● **MĂRTI 6 FEBRUARIE J.O.**: de la Grenoble se transmite, în direct, festivitatea de deschidere (16.00) ● **Concert de muzică ușoară** transmis — două zile consecutiv — de la Brașov. În prima zi: **Pompiliza Stoian, Anda Călugăreanu, Lidia Andronescu, Luminița Dobrescu, Mihaela Mihai, Luigi Ionescu, Aurelian Andronescu** ș.a. (20.20) ● **Seară de teatru**. Apreciatului artist **Dumitru Furdui** i se oferă prilejul unui suculent reci-

tal actoricesc în «Jurnalul unui nebun» de **Gogol**. Trebuie văzut (21.30)!

● **MIERCURI 7 FEBRUARIE**. **Concertul de muzică ușoară** de la Brașov (II): **Doina Badea, Ilinca Cerbacev, Margareta Pîslaru, Anca Agemolu, Constancin Drăghici, Sergiu Ciou**... (20.00) ● **J.O.**: rezumatul filmat al competițiilor zilei (21.20)

Anca Agemolu

● **Ciclul Bette Davis** continuă cu filmul «Viața ei», în care ilustrează actrița il are ca partener pe **George Brent** (21.35)

● **JOI 8 FEBRUARIE J.O.**: schi, proba de coborîre-bărbați (12.45—15.00), apoi hochei, bob două persoane, rezumatul filmat al competițiilor zilei (19.00) ● În montaj pentru televiziune opera «Ora spaniolă» de **Maurice Ravel** (22.00).

● **VINERI 9 FEBRUARIE J.O.**: patinaj-viteză femei (11.00—12.00), hochei: U.R.S.S.-S.U.A. (18.30), rezumatul competițiilor zilei (21.20).

● **SĂMBĂTĂ 10 FEBRUARIE J.O.**: patinaj viteză (femei) și fond 15 km (10.00-11.30), schi, coborîre-femei (12.45-14.15), patinaj artistic, figuri libere-femei (21.50).

pronosport

Pronosticul antrenorului TITUS OZON la concursul Pronosport nr. 5 din 4 februarie 1968

I. Atalanta-Cagliari	1
II. Bologna-Brescia	x
III. Lanerossi-Inter	2
IV. Mantova-Sampdoria	x
V. Milan-Napoli	1
VI. Roma-Spal	x
VIII. Varese-Juventus	2
IX. Bari-Padova	1
X. Livorno-Reggina	x
XI. Ternana-Lazio	1
XII. Novara-Lecco	1
XIII. Catania-Pisa	1

coperta noastră

Idilă de iarnă...sau vacanță studentească.

Fotografie de Hedy LÖFFLER

DOUĂ COM

BUNĂ ZIUA, DOMNULE TOPAZE,
NU V-AM MAI VĂZUT DE MULT...

▲ Ion Cojar (mizloc) urmărind o scenă între Jim (N. Neamțu Ottonel) și Kenneth (Constantin Codrescu).

ÎN CENUȘIA COLIVIE
DE STICLĂ...

Există gesturi artistice care stîrnesc — chiar înaintea emoției, a aplauzelor, a furtunoaselor înfruntări de opinii ori a tăcerilor de gheață — un sentiment de stimă. Ultimul afiș al Teatrului mic, anunțînd piesa lui Arthur Miller «Amintirea a două dimineți de luni», trezește această stimă și nu putem să nu ne reamintim cită consecvență cu sine însuși, cu programul său, dovedește acest teatru, ce superioară probitate profesională și ce simț al responsabilității artistice încarcă fiecare nouă realizare scenică a sa, cite riscuri își asumă, nu o dată, spectacolele sale... Într-un fel, și montarea acestei penultime lucrări a americanului Miller este un risc (să-i zicem comercial) pentru că nimic din ce face de obicei spectaculosul unei piese, blick-fangul, atracția ei exterioară, nu se regăsește aici, pentru că piesa aceasta curge (în aparență!) monoton, cenușiu, exasperant, fără pauză — ca viața însăși — amintind pe undeva de sentimentul acela de apăsare deznădăjduită pe care îl degaja filmul japonez «Insula». Aici, oamenii nu mai cară printre dune arzătoare, din zori și pînă noapte, gălețile cu apă pentru a înviora uscatul, neprietenosul nisip, ci împachetează între 9 dimineața și 6 seara piese de automobil. Aceleași piese, aceleași gesturi, aceleași cuvinte, aceleași chipuri, în aceeași imensă colivie de sticlă peste geamurile căreia a plouat și s-a instalat definitiv praful. În această cușcă cenușie prin ale cărei ferestre nu se vede nici o fărîmă de cer albastru ci, cel mult, scenele lubrice de la bordelul de vizavi, ceasurile, zilele, anotimpurile, seamănă chinuitor unele cu altele, iar oamenii se străduie să mai înfiripe un vis, să mai încropească o speranță, să mai fredoneze o melodie, ca pînă la urmă să-și vadă visul frînt, speranța zădărnicită, cîntecul uitat. Din spectacolul pe care Ion Cojar l-a realizat cu piesa lui Miller respiră acest copleșitor sentiment al automatizării vieții omului mărunt în ordinea capitalistă, și nici o metaforă nu poate fi mai tragică, mai sfișietor

poetică, ca aceea a dimineții de luni, cînd — după minciuna clipei de libertate și a alcoolului înghițit de-a lungul duminicii — urmează trezirea tristă, năucitoare, printre ventile, arbori cotiți, rulmenți cu bile, printre șobolani și straturi de praful Arthur Miller — și, respectîndu-i intenția, Ion Cojar — nu a creat nici un personaj de grosplan, nici un conflict cu suspense-uri încordate, ci a lăsat ca sub monotonia aceasta aparentă a vieții să gîlgîie subteran dramele, să țîșnească suferințele, să se contureze caractere omenești. Iar eroii acestor drame pitulate în spatele banalității celei mai asomante sînt doi bătrîni oarecare, unul Jim, care «n-are încă 100 de ani», dar i-a bătut pe cei 70 de mult pe muchie, și un altul, Gus, care lucrează în colivia de sticlă de peste 22 de ani. Bătrîni aceștia oarecare sînt însă interpretați de Neamțu Ottonel și Ștefan Ciubotărașu: asistăm la un adevărat recital de virtuozitate actoricească, virtuozitate care înseamnă în primul rînd simplitate omenească și trăire sinceră.

Mai e în piesă și un irlandez cu vocația poeziei, a purității și a visurilor zdrobite care e — cu obișnuita sa tensiune emoțională — Constantin Codrescu; mai e și un alt personaj oarecare, Larry, care, o dată intrat pe mîna lui Ion Marinescu, nu mai e de loc oarecare, căpătînd un profil săpat cu dalta în piatră; mai e și un adolescent ce aspiră cehovian să se scuture de praful depozitului și să plece la învățătură — și acest adolescent are farmecul ingenuu al lui Dumitru Furdui. Mai sînt și ceilalți oameni obișnuiți sau mai puțin obișnuiți ai piesei — și, deasupra lor, învăluindu-i într-un abur nevăzut, plutind rotîm și impregnînd atmosfera piesei, există acel simțămînt al solidarității omenești, al prieteniei omenești, al nevoii omenești de vis. Acest simțămînt tonic pentru care Arthur Miller a scris piesa. Și pentru care noi mergem să o vedem.

S. DIMA

▲ Un viitor Topaze irezistibil: Birlic, alături de Jeanine Tomescu-Finteșteanu.

DII ÎN AVANPREMIERĂ

exprimi temerile față de Birlic, pentru că riști prea mult: îndrăgitul nostru artist nu practică genul comic și în civilitate, e un pasional grav iar când e să-și apere rolurile favorite devine un cavaler cu panaș și izbucniri colerice. Bine-bine, gata, sintem de acord, Topaze e încă foarte tânăr, foarte scenic, a rămas la fel de seducător pentru actori și mai ales — să fim practici! — reprezintă un succes sigur de casă (și iar ne amintim ce bine i-ar prinde Naționalului un asemenea succes...). Deci, pro Topaze! La repetiție, Birlic știe de la început rolul dumnezeiesc și, credeți-ne, când nu vrea cu tot dinadinsul să impună colegilor de scenă mișcarea și tonul e de-a dreptul irezistibil. Că sint aproape 30 de ani de când s-a cunoscut intim cu Topaze, că între vîrsta eroului și a interpretului sint vreo alți 25, ce contează? André Lefauré, cel care a creat primul Topaze pe scenă, nu avea la premieră 63 de ani?

*

Vi-l amintiți pe Topaze? E un profesoraș de o dulce inocență, un soi de Don Quijote fantast și lunatic, coborît cu cruzime într-o cinică lume a banului pesin, a afacerilor cu vespasieni și păduri de plută în Maroc, un Candide care infruntă mori de vînt cu arpile din bancnote. Numai că acest vîrstnic «furios» al primului nostru sfert de veac e destul de ușor de potolit și de convertit la religia bancnotelor foșnitoare: destul de rapid Topaze purul devine Topaze escrocul de anvergură. El a învins lumea din jur cu propriile ei metode. Dar a ucis și cinstea. De aceea, comedia lui Pagnol e tragică. Învîngătorul este de fapt un învins... Un abur de tristețe învăluie finalul piesei...

*

Tristețe-tristețe, dar Marcel Pagnol a scris totuși o comedie și noi vrem să ridem cînd venim să vedem «Topaze». Avem cu toții atîta nevoie de bună dispoziție! Cum vom rîde? Care va fi tonalitatea risului '68 la o comedie '26? Cum va arăta spectacolul Naționalului? Se poate face un «Topaze» absurd, se poate face un «Topaze» minios și amar, se poate face un «Topaze» clasic. Clasic va fi. O comedie a caracterelor, o comedie a actorilor. Regizorul și directorul teatrului piteștean C. Dinischiotu — invitat să monteze piesa la Național — e de o modestie și o sobrietate pe care încă nu știm dacă trebuie să i le acceptăm în totalitate. Îl are în distribuție pe Birlic. Îl are pe Finteșteanu: hazul revărsat cu generoasă spontaneitate plus hazul filtrat printr-o intelectualitate elevată. Îl are pe Toma Dumitriu și pe Marcel Enescu. Cu actori mari, lucrurile merg mai bine (și în special mai ușor) cînd li lași să se dezlănțuie. Dinischiotu îi lasă. Le are în distribuție pe Valeria Nancu-Birlic și pe Jeanine Tomescu-Finteșteanu; ne-am simțit la repetiție ca în familie și, ca în intimitatea oricărei familii, se mai întîmplă și bune, și rele. G. Bedros face un cadru scenografic foarte 1968 și le îmbracă pe actrițe după ultimul «Vogue». E drept, asta obligă întreaga tonalitate a spectacolului care — astfel «coafat» — parcă nu ar mai suporta mijloacele tradiționale. Dar vă întreb pe dv.: chiar dacă noi, cronicarii, o să găsim pe ici, colo cusururi spectacolului, chiar dacă o să considerăm că e prea vechi sau prea nou, cînd o să vedeți afișul cu asemenea îmbietoare distribuție nu o să telefonați pe la toate cunoștințele posibile ca să obțineți două bilete fără coadă?

Chole (Ioana Manolescu) și Fernando (Dorin Varga) — «puțin cam impertinenți, ca toți oamenii fericiți și ca toți ziaristiin».

LA ALEGERE: CUCUȚĂ SOCRATICĂ SAU O BAIE CĂLDUȚĂ SISTEM SENECA?

Piesa spaniolului Alejandro Casona (il știți, e, printre altele, autorul *Copacilor ce mor în picioare*) anunță ritos, din titlu, că «Primăvara — sinuciderea interzisă»; dar, pînă una alta, cine ține, neapărat să săvîrșească gestul și nu s-a putut încă decide asupra cadrului și mijloacelor, poate găsi la pensiunea doctorului Roda tot confortul

— modern, romantic, clasic — după gust și temperament: o salcie pletoasă pentru îndrăgostiții dezamăgiți sau poate un cristalin lac lamartinian, un coș cu vipere și trandafiri model Cleopatra, o baie călduță sistem Seneca. Un păhărel cu cucuță socratică sau poate o elegantă sală cu gaze parfumate... Aici, în acest select și gratuit club

al sinucigașilor — ne anunță dr. Roda totul e întemeiat pe cultul filozofic și este al morții și, firește, pe respectul absolut sinucigașilor. Nu ne rămîne decît să sinucidem, fraților!

O comedie neagră, macabră? Un scriș amar? O răfuială cu cultul existențialist morții? Într-un fel și asta, dar să nu merge chiar așa departe: sinucigașii lui Casona sînt niște pseudosinucigași, mai mult sau puțin cabotini, care cochetează cu moartea și nu așteaptă decît argumentele altora pentru a renunța la ea. Casona nu pătrunde, ține să pătrundă prea adînc în absurdul Hades-ului sufletesc, nu scormonește discret printre adevăratele tristeți omenești — ne aflăm totuși pe teritoriul comediei — și iată că totul se termină «happy», și o ploaie de petale de trandafiri amestecată cu lacrimi melo de ușurare, pentru că primăvara sinuciderea e interzisă. Nimeni nu moare, nimeni nu se omoară, grozav o să ne amuzăm la o piesă care a vrut doar să ne sperie nițel cu spectrul morții, dar a lăsat-o inima să fie rea cu noi pînă la capăt...

Toată distracția aceasta scenică ni se pregătește — cu cea mai mare bunăvoință și seriozitate — la Teatrul «C.I. Nottara» Val. Săndulescu a lăsat din mină arcuș violoncelului absent, a urcat din sala de subsol pe scena sălii mari a teatrului, lui cu sine echipa sa de actori favoriți, și-a pus pe nas ochelarii doctorului Roda, în mîna bagheta de regizor, și s-a pornit să facă un mare succes. Nu, nu simte de loc chemarea galgen-humor-ului, nu e ispitit de felul graiului comediei absurde, nu-i e teamă de mijloacele comice tradiționale. Dimpotrivă bătrîna și sănătoasa meserie a scenei, hazul logic al comediei clasice sînt singurele care îl seduc. Nu va înscena o tragicomedie incomunicabilă. De ce ar face-o? Ni se anunță că Casona — care și-a scris prin 1940 piesa — nu a vrut așa ceva. Și nu intenționează să spună el mai mult decît autorul. Vrea să facă cu el, nu împotriva lui. «Dacă nu-mi place un autor, nu-l joc. Dar să mă apuc să-l cotroc pe scenă, unde-i rostul?»

În «clubul sinucigașilor», culoarea melodramatică va țipa, violent, de pretutinderi contraziind cu umor situațiile pseudomacabre: cerul va fi foarte albastru, porțile foarte verzi, personajele foarte colorate, foarte pitorești. Plastica spectacolului (M. Marosin) ca și comentariul muzical vor răsturna cu capul în jos situațiile de pe scenă. Da, o parodie a falselor nefericiri o persiflare a falșilor nefericiți. Tentative melodramice va fi ocolită, ni se promit Martori la această făgăduială sînt de față Migri Avram-Nicolau (Doamna tristă), Lucia Mureșan (Alice), Petre Popa (Îndrăgostitul închipuit), Chole și Fernando («put cam impertinenți, ca toți oamenii fericiți și ca toți ziaristiin» (Ioana Manolescu și Dorin Varga), Hans (Ion Siminie), Cora Jac (Rodica Sanda Țuțuianu), Juan (Valeriu Arnăutu).

*

Așadar, prima scenă a țării și unul dintre cele mai importante teatre ale Capitalei anunță două comedii «verificate în timp și punerii în scenă strict tradiționale».

Sperăm din tot sufletul că vom rîde în deajuns pentru a nu mai avea timp să gîndim la teatru și contemporaneitate, teatru și inovație, teatru și eveniment artistic teatru și...

pretextul care omoară

DE TREI ORI BUCUREȘTI

Bunul-simț nu ne lasă să afirmăm că ecare dintre noi ar fi în stare să scrie, ridicând, un roman despre București. Dar, nu se știe cum, acest bun-simț sporește sau se transformă în altceva, care n-are încă nume, atunci când e vorba de «un film al Bucureștiului». Iar toți purtăm cu noi o anumită peliculă, proprie, a orașului (a nu se înțelege numai Capitala) pe care-l batem zi de zi.

Dana Comnea și Ion Pacea, eroii unei «Întoarceri» posibile.

imixtiune a acestei arte în gândurile, în creburile și în singele noastre. (Oricum, cine nu știe, la noi, să dea sfaturi pentru fotbal și cinema?)

Așa scînd lucrurile, în unele cazuri cîmpul confruntărilor și al subiectivității se lărgeste la nesfîrșit și comparația «filmul meu, al lui X sau Y este mai bun decît al regizorului Z» devine oricînd posibilă. De aceea ni se pare cel puțin nelalocul lui, dacă nu nedrept, să cîntărim «cît de frumos, de interesant, de inedit etc.» este Bucureștiul văzut de cei trei semnatari ai filmului cu pricina: Horea Popescu, Mihai Iacob și Ion Popescu-Gopo. Oricînd se poate descoperi un alt chip al orașului, oricînd se poate spune «de ce n-ar fi luat Arcul de Triumf din alt unghi?» Într-un astfel de film cu convenție declarată, mai importantă ni se pare a fi aderența afectivă a spectatori-

ca și din artă, este mai mult sau mai puțin fals sau subred. Răul însă începe atunci cînd pretextul nu-și cunoaște lungul nasului, vreau să spun condiția lui onorabilă de complicitate amabilă între spectator și creator, de joacă în care intră și puțină falsitate, și puțină șubreenie, acceptate din capul locului și tocmai de aceea simpatice. Prima schiță a filmului «De trei ori București» («Aterizare forțată» de Horea Popescu) se împiedică într-un pretext orgolios și pînă la urmă se lasă înghițită de el. «Eroii Aterizării forțate» ar fi avut toate darurile să ne ia de mîină și să ne plimbe prin București: ea este ghid O.N.T., el — aviator. Dar, în locul unei sprînzărelor, unei idile voioase, care să aibă tactul obligatoriu de a se retrage pe planul doi pentru a face loc vedetei, Bucureștiului, asistăm la o filozofie de doi bani a amorului; cînd o fată îmbufnată fără pricină și fără farmec (interpretată de debutanta Ioana Casetti, neinspirat aleasă) se ia la harță din te miri ce cu iubitul ei și-l sfătuește cum că i-ar trebui «o femeie cu care să rimeze», nu mai vedem și nu mai auzim orașul, oricît de discutat ar fi el filmat. Ni s-au bombardat urechile și ni s-a aruncat praf în ochi. Păcat de strădania regizorului și păcat și de cea a interpretului.

O idilă în carlinga avionului. N-avem nimic cu ideea în sine, ci cu ceea ce-și spun tinerii, mai ales ea (interpreți — Ioana Casetti și Traian Stănescu).

Gopo, autopropulsat într-un București de altădată.

Probabil pentru că-l vedem foarte mult dar îl gîndim mai puțin. Așadar, doar aparatul ne lipsește. Încolo, filmul se află întreg în mintea fiecăruia și nimeni nu ne-o ia în nume de rău. Aproape că a devenit un drept al nostru de a ne pricepe în unele chestiuni de cinema, un drept pe care ni l-am însușit fără efort, poate ca o răsplată pentru marea

lui la cele ce înfățișează ecranul, cît i se îngăduie și cît nu să guste liniștit și cîsticit farmecul orașului.

Ademenirea, intrarea în Bucureștiul de pe peliculă, se face, bineînțeles, cu ajutorul unui pretext. Despre pretexte, cînd nu sînt geniale, se spune, cu severență, că sînt false sau șubrede, uitîndu-se că orice pretext din lume,

Traian Stănescu, actor tînr, cu tînută distinsă, pe care cinematografia îl solicită dar nu-l prea ferecește.

În «Întoarcerea» (autor, Mihai Iacob) pretextul se decide de el însuși pe o altă cale: se încapățînează de la început să devină o dramă a destrămării unor sentimente, a remușcărilor, a hotărîrilor tirzii. O dramă în miniatură. Abia reușește să rămînă aproximativ în limitele bune-cuviințe. Ridicolul care ucide nu-și arată colții, cel mult, din cînd în cînd, ridicolul care îmbolnăvește. Dar, de data aceasta, Bucureștiul nu există pur și simplu. Decît vreo două-trei frumoase imagini de noapte luate de Ovidiu Gologan. Scheciul (jucat de Dana Comnea și Ion Pacea) are un destin cu totul și cu totul independent de restul filmului.

Gopo doar a avut inspirația să joace cu cărțile pe față («București»). El ne anunță că are de gînd să se înduioșeze și să se distreze de ceea ce va vedea și se ține de cuvînt. Pretextul său își îndeplinește cîsticit misiunea: o plimbare prin oraș cheamă în mintea eroului tot felul de amintiri, materializate în simpatice manieră revuistică.

Și «Cîntecul coșarului», și «La margine de București», vizualizate, ca să spunem așa, se privesc și se ascultă cu plăcere. În fond, nici n-am cerut altceva nimănui, nici unuia dintre numele care apar pe genericul acestui film-scheci despre dar fără București.

Magda MIHĂILESCU

aspecte ale abilității profesionale

Celor mai multe dintre observațiile critice ale cronicarilor și telespectatorilor, televiziunea le opune argumentul «condițiilor obiective». E, în general, un argument îndreptățit. Intenții și inițiative valoroase rămîn nerealizate sau sînt realizate sub nivelul dorit pentru că, în actualul sediu, lipsesc înlesnirile tehnice necesare, spațiul adecvat și altele. Ca mine însă, noul imobil al televiziunii va fi gata... Fiind lucru știut că adesea nevoia învață, nu-i exclus ca unii dintre lucrătorii televiziunii noastre să fi devenit mai ingenioși, mai descurcăreți, tocmai pentru că au trebuit să suplinească prin inventivitate neajunsurile dotării. Dar unei înzestrări materiale la cel mai bun nivel mondial este neapărat necesar să-i corespundă o maturitate profesională indiscutabilă.

Dilectanțismele, stîngăciile în materie de concepție și de realizare vor trebui lăsate la poarta noii construcții. De altfel, o bună parte dintre ele — de pildă cele citate săptămîna trecută în cronica despre interviuri — nu sînt de nici un fel de «condiții obiective» identificabile. Inceperea cursurilor de limbi străine scoate și ea în relief o neglijență inexplicabilă: pușini dintre crainicii și redactorii care citeșt știrile externe sînt preocupăți de pronunțarea corectă a numelor și cuvintelor străine. Agenția americană «Associated Press» are, la televiziunea noastră, un număr de versiuni fonetice superior numărului respectivelor redactori, întrucît aproape fiecare dintre ei o prezintă în mai multe variante. Pînă și denumirea agenției «France Presse» e uneori denaturată: în loc de două silabe lungi și două silabe scurte este redusă la un total de două silabe cu accentul pe prima, ca în cuvintele ungurești: «frânspres». Am dat aceste două exemple pentru că e vorba de termeni cu circulație largă în teledjurnale. Alții, în special nume proprii, sînt schimonosiți pînă devin de necunoscut. Denumirea Universității Yale este citită ca imperativul verbului a lua însoțit de o determinare pronominală: ia-le, omul politic francez Lecanuet devine «Lecanê» și așa mai departe.

Să sperăm că lecțiile de limbi străine vor fi urmărite cu folos de un număr cît mai mare de telespectatori. Înfiniț mai mulți sînt însă cei ce își însușesc pronunțarea — pe care o cred impecabilă — a crainicilor televiziunii. Într-o vreme, la radio se obținuse citirea corectă a denumirilor străine prin consultări cu colectivele de specialiști ale emisiunilor pentru străinătate. Televiziunea ar putea institui la rîndul ei obligativitatea învățării termenilor și a numelor străine de uz curent.

Recenta programare a filmului «Șah la rege» oferă prilejul de a discuta alt aspect al abilității profesionale nelegat de înzestrarea tehnică. Regizorul filmului, Haralambie Boros, a avut ghinionul de a obține, pentru un film prezent în aceste zile pe ecrane, cele mai slabe calitative atribuite vreodată de presa noastră unei producții românești. E de presupus că televiziunea a vrut să amintească publicului că Haralambie Boros știe să facă și lucruri mai bune. De ce, în acest caz, a acceptat o copie atît de uzată și îmbucătățită încît intriga polițistă să-și piardă orice sens și fir? La începutul filmului este asasinat un om despre care nu vom mai afla pînă la sfîrșit nici cine l-a omorît, nici de ce. La un moment dat, doi dintre infractorii discuta «cine l-a trimis pe omul cu coșul» și își dau, se pare, seama că au căzut într-o cursă, dar noi n-am văzut nici un om aducînd vreun coș și ca atare nu înțelegem despre ce e vorba. Sau, poate, ne înșelăm și scopul urmărit de cei ce e programat filmul a fost de a-l compromite pe regizor?

Sînt multe de spus despre felul total inadecvat în care sînt anunțate și prezentate filmele, pentru a nu mai vorbi de criteriile selecționării lor. O vom face cu alt prilej. Deocamdată, pentru a risipi nedumeririle celor ce nu au înțeles 1) de ce filmul «Bonanza» se cheamă «Bonanza» și 2) de ce a fost atît de scurt, să precizăm că am văzut un episod din westernul serial Bonanza, una dintre cele mai populare emisiuni ale televiziunii americane.

Unul dintre principiile elementare ale programării la televiziune este diferențierea între ceea ce specialiștii numesc «prime time», adică orele de vîrf, în care se presupune că emisiunile sînt urmărite de un număr maxim de telespectatori, și orele de relaxare a atenției generale. Încălcat în fel și chip, acest principiu este pur și simplu răsturnat atunci cînd în cele zece minute rezervate uneori, duminică seara, desenelor animate, sînt prezentate nu filme în premieră, ci unele cunoscute pe dinafară de preșcolarii din emisiunile rezervate lor și altele care au servit în nenumărate rînduri pentru mobilarea pauzelor.

Alte programări par făcute la întîmplare. Scenariul «O clipă cît viața», semnat de Valentin Plătăreanu și Cornel Popa, ar fi meritat să se bucure de onorurile «Studioului mic». În schimb, pentru încercarea dramatică total neizbutită «O bucățică de piine» (autor, Eugen Rotaru-Bolintin) și cadrul mai modest al «Clubului tineretii» ar fi fost prea mult. Scrisă cu vervă, sensibilitate și simț dramatic, piesa într-un act care constituie, se pare, debutul literar al actorului Valentin Plătăreanu, ar fi trebuit să beneficieze de un tratament mai bun. Nici măcar numele actorilor care au interpretat — în nota justă — personajele ei bine conturate nu au fost menționate. O singură acțiță — tînăra Rodica Mandache — a făcut notă discordantă cu ansamblul. Am avut prilejul s-o revădem chiar a doua zi, la fel de stridentă, în «O bucățică de piine». Întrebarea pe care vrem s-o formulăm aici este următoarea: Nu și-a dat seama nimeni că o asemenea platitudine cu pretenții lirico-filozofice nu are ce căuta pe micul ecran? Că interpretarea nu a făcut decît să sublinieze lipsa de contur a personajelor și îngustimea universului lor sufletesc pe care autorul l-a văzut «elevat»?

Meșteșugurile televiziunii nu sînt toate de structură de sticlă și beton și de aparatul electronic.

Felicia ANTIPI

PRO SAU...

...CONTRA?

Dacă aveți un pic de răgaz, să stăm câteva clipe de vorbă despre pantofii la modă. Da, despre pantofii care au revenit la cumințele virfuri pătrate ori rotunjite ale încălțărilor noastre de școlăriță, care au coborât de pe chinuitoarele tocuri și ne-au ajutat și pe noi să descindem de pământ, să simțim că pășim sigur și fără riscuri pe solida crustă a terrei-mame. Despre pantofii care au revenit la gânduri (și faptele!) mai bune și s-au hotărât să-și ia din nou în serios funcția lor primordială, aceea de a proteja nițele membre interioare ale fințelor umane.

Știm: multe dintre dv. vor respinge de la început și cu îndărătnicie discuția. Conservatoare și sentimentale, acestea suspină încă după eleganța «boturilor de știucă», după zveltețea tocurilor de 6 cm, uitând ce tribuit greu au avut de plătit pentru avantajele estetice ale acestei mode. De fapt, s-o recunoaștem: se petrece, în relațiile noastre cu moda, un fenomen ce ar părea bizar dacă nu ar fi mai curînd amuzant și nu ne-am fi învățat să-l privim cu binecuvîntatul simț al umorului. La început, orice vultură capricioasă pe care o face moda ne nemulțumește. Uneori ne îndignează, pur și simplu. Ne etalăm cu viteje nonconformismul. Refuzăm categoric — dar categoric! — să ne supunem imperativelor ei schimbătoare. Ca să sfințim nu numai prin a-i accepta, supuși, tendințele, ci, vai, chiar prin a le agreea. Oare nu dv., care găsiți inestetică actuala linie a pantofilor, ați respins cu hotărâre, acum 10-12 ani, tocul-cui și virful ascuțit care — e adevărat — prelungea talpa cu 2-3 cm? Și oare nu dv. ați găsit, un pic mai târziu, că parcă dacă stai și te uiți, dacă stai să te gîndești, pantoful acesta nu e chiar atât de inestetic. că el dă o anume zveltețe siluetei, că... dar moda își găsește totdeauna argumentele și suportorii. În evoluția ei — tot mai rapidă în epoca noastră — moda cunoaște

asemenea capitale transformări încît cere ochiului și gustului omenesc o mare capacitate de adaptabilitate. Mijloacele industriale moderne sînt, desigur, motorul acestor uimitoare schimbări de direcție, dar oare cînd călătorea cu piciorul sau cu diligența — și nu cu avionul supersonic, ca azi — moda nu-și găsea toate justificările interioare pentru a ne schimba cît mai des înfățișarea exterioară? Tomurile de istorie a modei oferă imaginea acestei amețitoare schimbări la față și nu o dată prezintă și argumente de un anecdotic savuros, care arată determinările sociale ale tipului de vestimentație. Ni se amintește, de pildă, că ierarhia nobiliară a romanilor era, într-o vreme, indicată de înălțimea tălpii sandalelor și se ajunsesse — logic dar cît de ridicol — ca nobilii de prim rang să nu mai poată umbra decît solid sprijiniți de însoțitorii lor. Ni se povestește că un conte d'Anjou — Fulco — avînd piciorul diformat în urma unui accident, a decretat cu de la sine putere că virful alungit al încălțămintei este nu numai un amănunt foarte șic ci un însemn nobiliar, direct determinat de gradul de noblețe al purtătorului. Drept care, s-a ajuns la virfuri atît de lungi încît ele trebuiau îndoit, rulate frumușel, ca un melc sau un covrig, și legate de gambă cu un lănișor. A fost nevoie, în secolul al XIV-lea, ca Filip al V-lea al Franței să emită un solemn edict regal pentru a stabili unde să înceapă și unde să se sfîrșească un virf de pantof, ca să nu se mai incurce bieții conți la mers și la dans în propriile lor încălțări. Și uite așa, de la pantofii cu botul plat din secolul al XV-lea la cei ușori, din pînză și mătase, din secolul al XVI-lea, de la cizmele înalte pînă la genunchi din secolul al XVII-lea la pantofii cu cataramă și funde, încălțați pe ciorapi albi, din secolul al XVIII-lea, iar de aici, făcînd un pas de șapte poște,

la cizmele înalte și la pantofii cu cataramă din anul de grație 1968; pentru că nimic pe lumea asta nu e nou în materie de modă, pentru că totul e spus și răspus, văzut și revăzut, din ziua în care descendenții direcți ai lui Adam și Eva au schimbat viața de vie cu blana de tigris.

Dacă li acceptăm însă modei și tirania, și capriciile, și întoarcerile de 90 de grade, să o recunoaștem că o facem în primul rînd pentru noi, pentru nevoia noastră de a ne împropăta înfățișarea, de a adăuga esteticii ambiante și pe cea a vestimentației noastre. În materie de încălțămintă, avem totuși dreptul de a formula modei și un sever deziderat funcțional, avem dreptul de a pretinde în primul rînd comoditate: omul modern, locuitor al orașelor mari, omul care străbate zilnic distanțe apreciabile, care călătorește mult în autobuze și tramvaie (și prea adesea în picioare!), care duce o viață activă, agitată, are nevoie, se spune, de o minte sănătoasă. Dar nu mai puțin și de picioare sănătoase. Este lucrul de care au ținut seama modelierii de pantofi cînd au lansat noua modă de încălțămintă: confortabilă, practică, ușoară, rezistentă.

Lăsați prejudecățile la o parte, încercați să vă ajustați mai rapid gustul la linia nouă a încălțămintei. Vă asigurăm că veți fi prima și cea mai fericită beneficiară a acestei prompte capacități de adaptare. Așadar.

PRO!!!

Alexandra PALADE
Fotografie de Hedy LÖFFLER

CHIRURGII AU ACȚIONAT - ESTE RÎNDUL IMUNOLOGILOR!

**INTERESANTE CERCETĂRI ROMÂNEȘTI SE ÎNSCRU PE LINIA PRE-
OCUPĂRILOR PE PLAN MONDIAL DE A DA «LUMINĂ VERDE» GRE-
FELOR, PRIN ÎNVINGEREA «BARIEREI BIOLOGICE».**

Mai întâi la Capetown, apoi la Palo Alto, în California, chirurgii au acționat cu temeritate. În urma unor intervenții chirurgicale complicate ei au făcut să bată în pieptul unor bolnavi, condamnați în mod iremediabil, inimi «noi». Chiar dacă pentru moment supraviețuirea se numără în zile, aceste prime succese au întărit speranța că nu peste multă vreme grefele de organe vitale vor putea prelungi în masă viețile bolnavilor cronici.

La ora actuală însă, după cum de altfel s-a mai precizat într-un articol apărut recent în revista noastră, principalul obstacol pe care oamenii de știință trebuie să-l depășească — de data aceasta nu în sălile de operație — îl constituie bariera imunologică a organismului omenesc. Cum trebuie să se procedeze, ce mijloace să se folosească, în ce fel pot fi aceste dozate cu rigurozitate pentru ca receptorul de grefă să «accepte» organul grefat și să-l lase să funcționeze un timp nedefinit în ansamblul organismului? Iată tot atâtea întrebări care pun în cauză însuși viitorul grefelor.

Problema este departe de a fi rezolvată, și tocmai de aceea unii specialiști au reproșat lui Christiaan Barnard, autorul primei grefe de inimă, că «s-a pripit»; ei au opinat că trebuia așteptată mai întâi descifrarea tuturor tainelor imunității.

S-ar fi putut întâmpla și așa — a răspuns Barnard criticilor săi — însă, ca și în alte cazuri similare din istoria științelor, devansarea care se produce într-un domeniu duce, în chip necesar, la accelerarea cercetărilor într-un sector înrudit. Cu alte cuvinte, succesul chirurgilor va accelera neîndoios ritmul cercetărilor imunologilor. Ca întotdeauna, practica, nevoile imediate, vor impulsiona știința, făcând-o să progreseze cu pași uriași.

De stringentă actualitate mondială, problema grefelor se studiază și în țara noastră. Interviuurile care urmează, și care depășesc cu mult cadrul imunologiei propriu-zise, reflectă preocupările și rezultatele obținute de cițiva cercetători și oameni de știință români.

Dr. EMIL TRUȚĂ, șef de lucrări la clinica de obstetrică și ginecologie I.M.F. din Tg. Mureș.

EXPERIENȚE PE ANIMALE: GRAVIDITATE... CU ORGANE GREFATE

După cum este cunoscut, primul stadiu al cercetărilor în domeniul auto și homogrefelor este legat de experimente pe animale. Lucrând pe tărîmul obstetricii, nouă ne-a atras atenția problema auto și homotransplantului de organe genitale interne (autotransplant = grefă din țesuturile sau orga-

nul unui individ introdusă în altă parte a corpului său; homotransplant = grefă preluată de la un individ din aceeași specie: de la om la om, de la ciine la ciine etc). Animalul de experiență a fost ciinele și am realizat pe cale chirurgicală un număr de patru modele experimentale.

Primele două modele se referă la auto și homotransplantul de organe genitale interne, în totalitate, prin sutură arterială și venoasă, în lipsa gestației (gravidității) animalelor respective. Cu alte cuvinte, în primul caz, uterul, trompele uterine și ovarele au fost operate și apoi reintroduse în organismul aceluiași animal; în cel de-al doilea, organele respective au fost extrase pe cale chirurgicală din

corpul unei cățele și, după aceea, reintroduse în corpul alteia.

Următoarele două modele se aseamănă cu cele dintîi, cu deosebirea — bogată în implicații științifice — că aceleași auto și homogrefe s-au efectuat de data aceasta cu organe genitale interne în stare de graviditate.

Concluziile pe care le-am tras prezintă o deosebită însemnătate pentru obstetrică, și nu numai pentru acest domeniu științific. Am verificat în mod practic faptul că, de pilda, cornul uterin autotransplantat poate rămîne gravid, sarcina fiind dusă pînă la capăt! Și este semnificativ că la aceleași concluzii au ajuns — aproximativ în același timp cu noi — și cercetătorii americani cu care ne-am întîlnit la Viena la cel de-al XX-lea Congres internațional de chirurgie, unde ne-am prezentat lucrările. Deținem, în schimb, prioritate în problema autotransplantului cornului uterin în stare de gestație. Experiențele din acest ultim domeniu ne-au mai relevat un fenomen deosebit de interesant: țesutul placentar are o antigenitate considerabil mai redusă în comparație cu cel matur, cu alte cuvinte este «acceptat» mai bine de organismul receptor chiar în lipsa medicației imunosupresoare.

Aceste rezultate deschid drumul — desigur, deocamdată ca perspectivă mai îndepărtată — transplantării ovarelor și trompelor uterine la femei cu toate consecințele funcționale (legate de combaterea sterilității). Repet, mă refer la o perspectivă îndepărtată, dar posibilă.

Cercetările noastre sînt la început, datînd de-abia de aproximativ trei ani și ceva, și s-au efectuat în lipsa intervenției oricărui mijloc de a stăvili reacțiile imunologice ale organismului receptor de grefă. Investigațiile noastre vor continua și pe acest din urmă făgaș, în speranța că vor aduce folos nu numai în specialitatea noastră, ci și, pe plan mai larg, în problema grefelor ca atare.

Dr. E. PĂUȘESCU, șeful laboratorului de patologie și patologie experimentală de la Spitalul clinic Fundeni, dr. FLORICA NEGREA, medic primar.

UN ALIAT NEĂȘTEPTAT: VIRUSURILE

Atunci cînd medicii aiung să pună diagnosticul de rejecție al unui organ

transplantat este prea târziu ca să stăvilească fenomenul: grefa este din acel moment iremediabil compromisă. Administrarea oricăror substanțe medicamentoase imunosupresoare (care blochează apărarea imunologică a organismului față de organul străin greșit, făcând posibilă «tolerarea» sa timp mai mult sau mai puțin îndelungat) apare, în acest stadiu, tardivă.

DEBUTUL UNEI «DRAME BIOLOGICE»

Dar «drama biologică» despre care am vorbit are un debut. Surprins la timp, acest debut permite o intervenție medicală salutară; în limbaj medical, ne aflăm atunci încă în stadiul de prerejecție.

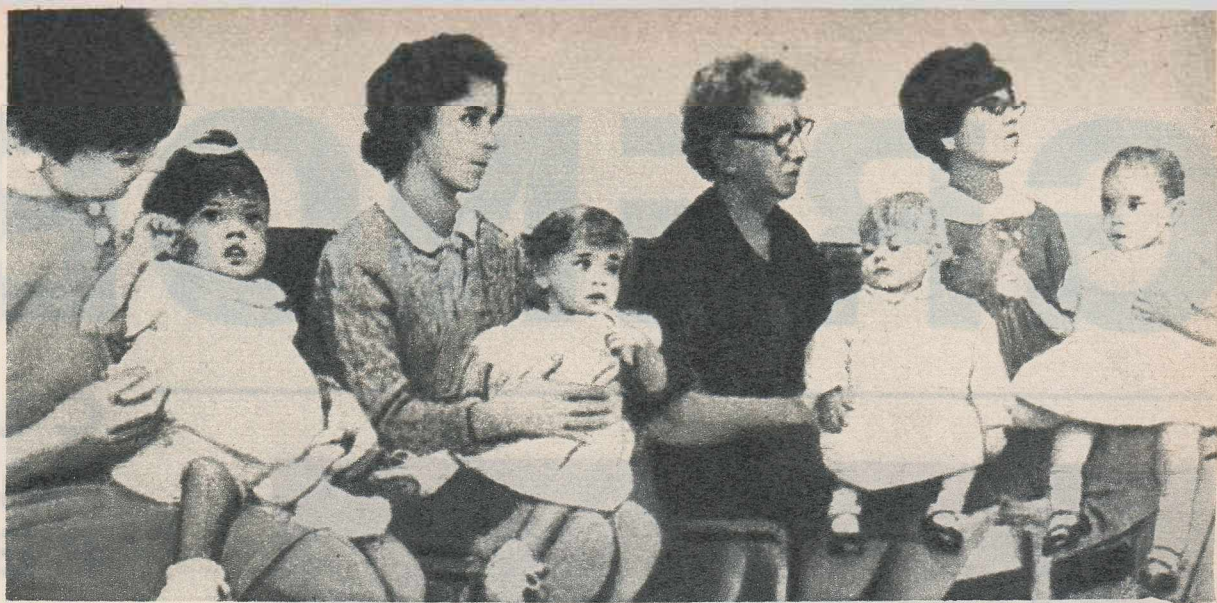
Desigur, semnele care-l anunță nu sînt aceleași pentru toate organele grefate. De aceea ne vom mărgini să vorbim despre indicii care prevestesc iminența de rejecție a rinichiului, organ în legătură cu care am desfășurat o mare parte din cercetările noastre de imunobiologie.

Înainte de a arăta concluziile la care am ajuns, este util să facem câteva precizări. Reacția organismului-gazdă față de grefa nu se manifestă imediat după efectuarea intervenției chirurgicale. În cazul animalelor de experiență cărora li se grefează un rinichi, «semnalele» apar la opt-nouă zile după momentul operator. Or, făcînd investigații de laborator asupra biochimismului singelui acestor animale în primele opt zile de la transplantarea de rinichi, am tras unele concluzii interesante a căror extrapolare la om ar putea permite punerea unui diagnostic precoce al iminenței de respingere a grefei.

Am constatat, în primul rînd, că în această perioadă crește activitatea unei enzime denumite lacticodehidrogenază. Întrucît însă activitatea acestei enzime crește și în alte împrejurări (cum ar fi, de pildă, în infarctul de miocard) am căutat — și am reușit în cele din urmă — să surprîndem specificitatea de creștere a activității unui anumit tip de lacticodehidrogenază doar pentru cazul iminenței de rejecție a rinichiului greșit.

În sfîrșit, un alt semn de prerejecție pe care am reușit să-l evidențiem în cursul cercetărilor noastre îl constituie scăderea concentrației în sînge a unei alte substanțe, numite seromucoïd acid alfa 1.

Cercetările continuă, iar rezultatele

Această senzațională fotografie, publicată nu demult în ziarul «New York Times», va constitui poate cîndva un document ilustrînd succesiv progresele rapide realizate în zilele noastre în tehnica transplantării de organe vitale. Cele patru fetițe din fotografie trăiesc de mai multe luni cu cite un ficat greșit! La data fotografierii, tinerele paciente bătuseră toate recordurile de supraviețuire în cazul grefelor de ficat (34 de zile).

Medicii care au realizat operația, la Centrul medical al Universității din Colorado, au folosit noi metode de asigurare a compatibilității țesuturilor dintre donator și primitor. Ei și-au exprimat speranța că și în transplantarea ficatului se vor înfăptui progrese similare cu cele obținute la grefa de rinichi, în care se cunosc supraviețuirii de peste cinci ani.

Dar bariera imunologică va putea fi învinsă? Este încă prea devreme pentru a face pronosticuri — a declarat dr. Carl G. Groth, din Suedia comentînd acest caz unic în istoria medicinei.

obținute pînă acum au fost comunicate în cadrul congresului de anul trecut al Societății europene de chirurgie experimentală, trezînd interesul auditorilor.

SUBSTANȚELE IMUNOSUPRESOARE — ARME CU DOUĂ TĂIȘURI

Se știe că suprimarea sau atenuarea răspunsului agresiv imunobiologic al organismului față de organul greșit poate fi obținută cu ajutorul unor substanțe chimice imunosupresoare. Inconvenientul rezidă însă în faptul că, în același timp, ele reduc posibilitatea de apărare a organismului față de agenții patogeni microbieni sau viruși și în același timp sînt toxice. Așa s-a întîmplat probabil și în cazul primei grefe de inimă efectuate la Capetown; grefa a fost bine tolerată datorită medicației imunosupresoare, dar organismul lui Louis Washkansky nu s-a putut apăra împotriva atacului unor microbi care, în împrejurări normale, ar fi putut fi jugulați cu rapiditate.

Așadar, imunosupresoarele sînt arme cu două tăișuri. Nu există însă, oare, și alte mijloace de apărare selectivă a organului greșit împotriva sistemului de apărare imunologică a organismului-receptor? Asemenea posibilități se întrevăd în momentul de față.

METODE BIOLOGICE, NU FARMACOLOGICE

Eforturi susținute se îndreaptă în prezent în direcția găsirii unor metode biologice și nu farmacologice, de imunosupresiune, care să apere în exclusivitate sau precumpănitor grefa, menținînd intactă capacitatea de apărare a organismului față de infecții.

Avem și noi cercetări în vederea atingerii acestui scop. Este vorba despre folosirea unor virusuri inofensive pentru organismul omenesc, dar posedînd însușirea de a induce imunotoleranța față de anumite antigene tisulare. Cu alte cuvinte, *inframicroorganismele care «apără» doar grefa, fără să dăuneze restului organismului.* Sîntem de pe acum în posesia unor date experimentale pe baza cărora se întrezărește posibilitatea de a se realiza imunosupresiunea pe această cale.

Mai mult decît atît: o astfel de soluționare a problemei imunologice în cazul grefelor oferă perspectiva ca această problemă esențială pentru medicina contemporană să poată fi rezolvată pe o treaptă într-un anume sens superioară. Într-un viitor mai mult sau mai puțin apropiat, sperăm ca grefele de organe să fie realizate nu numai de la om la om, ci și de la animal la om (heterogrefele), ceea ce ar permite procurarea fără nici o stavilă a «pieselor de schimb» pentru organismul bolnav.

Prof. univ. dr. PETRE VANCEA, membru corespondent al Academiei

A PRELUNGI «VIAȚA» GREFELOR

O statistică consemna nu demult o cifră grăitoare: există pe lume mai bine de 15 milioane de orbi. Și mai elocvent este faptul că aproximativ o jumătate din aceștia ar putea fi redați activității sociale printr-o simplă intervenție chirurgicală — grefa de cornee sau, cum i se mai spune, cheratoplastia. Posibilitatea de a reda vederea orbilor este prin sine însăși emoționantă. Este însă cheratoplastia, în momentul de față; o problemă rezolvată? Răspunsul, în ciuda unor păreri larg răspîndite, este, din păcate negativ. Și aceasta deși în istoricul transplantelor de țesuturi și organe grefa de cornee are «state de servicii» îndelungate, primele preocupări de această natură apărînd încă pe la sfîrșitul secolului al XVIII-lea.

Dacă actul operator în sine nu mai constituie azi o problemă (deși nici în această direcție chirurgii oftalmologi nu s-au pus de acord asupra unei tehnici comune), în schimb problema tolerării grefei de către organismul care o găzduiește este departe de a fi rezolvată. Nu se cunosc cazuri de grefe de cornee care să supraviețuiască mai mult de 5-6 ani. La sfîrșitul acestei perioade, corneea greșită se opacifică, lumina nu mai trece spre retină și vederea dispăre. În consecință, intervenția chirurgicală trebuie repetată.

Încă în urmă cu mai bine de patru decenii publicam la Cluj în legătură cu această problemă, împreună cu profesorul Michail, un studiu intitulat «Cercetări preliminare în vederea mării vitalității heterogrefelor de cornee». Plecam pe atunci de la concepția că heterotransplantul corneean prezintă o vitalitate redusă față de cea a corneii-gazdă și urmăream ca, folosînd transplantările succesive pe

diferite animale, să mărim substanțial această vitalitate.

«DONATOR» — VIȚELUL

La o distanță de 40 de ani de la aceste cercetări, reluînd investigațiile în cadrul Clinicii oftalmologice de la spitalul Colțea, după ce am pus la punct tehnica operatorie am constatat cu neplăcere că după un interval de timp, variînd între cîteva luni și trei ani, grefele de cornee preluate de la cadavru și transplantate se opacifică în totalitate, bolnavul pierzînd din nou vederea.

Pentru a ieși din impas am reluat experiențele pe animale, cărora le-am efectuat cheratoplastii totale sau parțiale cu cornee de vițel liofilizată. (Liofilizarea este un procedeu de uscare a soluțiilor sau a suspensiilor apoase înghețate și de păstrare îndelungată a microorganismelor conținute în acestea.) Noi am demonstrat că heteroplastia este posibilă, însă ea depinde de o serie de factori în rîndul cărora receptivitatea organismului receptor și tehnica operatorie sînt cei mai importanți.

În final, insuccesele se datoresc unor procese biologice, fiind vorba, în primul rînd, de «refuzul» gazdei de a incorpora grefa — refuz care are la bază apărarea imunologică față de aceasta. Prin te mijloace se poate spori vitalitatea corneii grefate?

Cred că, în acest context, am pornit pe drumul bun, rezultatele obținute prin folosirea «extractului total de ochi» în apărarea grefei de cornee putînd fi calificate de pe acum promițătoare.

«ETO» SCADE AGRESIVITATEA FAȚĂ DE GREFA

Rod al unor cercetări care datează din urmă cu aproape 14 ani, extractul total de ochi — cunoscut și peste hotare sub numele de ETO — administrat atît înainte cît și după efectuarea operației de transplantare de cornee, scade agresivitatea față de grefa, modifică în chip fundamental biologia întregului organism și a ochiului în special. Îl considerăm, așadar, drept un mijloc de prelungire a «vieții» grefei respective. Un mijloc căruia, firește, i se vor adăuga și altele și care, împreună, vor permite — într-un viitor pe care-l dorim cît mai apropiat — ca problema grefelor în general să-și capete rezolvarea definitivă.

Interviuri realizate de dr. I. ADRIAN

Transplant de cornee de la vițel la om. Operează profesor dr. Petre Vancea.

GRENOBLE

CU 3 ZILE MAI DEVREME PE PÎRTII

Fotografii de M. POPESCU

▲ Alpii înzăpeziți, în așteptarea marilor întreceri.

Pentru a putea găzdui zecile de mii de vizitatori în perioada Jocurilor Olimpice, Grenoble a făcut, începând cu peste trei ani înainte, intense pregătiri. Se văd în planul secund două dintre noile construcții executate în acest timp: hotelurile olimpice din apropierea centrului orașului vechi.

Pe scurt despre locurile de desfășurare a tuturor întrecerilor ce vor avea loc în cadrul celei de-a X-a ediții jubiliare a Olimpiadelor iernii, eveniment de a cărui inaugurare ne mai despart doar trei zile.

■ **CHAMROUSSE** — probele alpine. Stațiune situată în masivul Belledonne, înzestrată cu două piste de coborâre și slalom. Plecarea se face de la altitudinea de 2 252 metri, sosirea la 1 412 m. Lungimea: 2 890 m (cu o diferență de nivel de 840 m). Pentru probele feminine coborârea are același punct de start, sosirea efectuându-se la 1 650 m. Lungimea pistei este de 2 160 m. Înclinația maximă: 57 grade. Zilele de desfășurare a probelor: 8 februarie (bărbați), 10 februarie (femei).

■ **Pîrtia de slalom uriaș.** Altitudine start: 2 153 m, sosire: 1 650 m, lungime: 1 680 m (bărbați); 2 093 m —

1 649 m, lungime: 1 755 m (pentru femei). Zilele de desfășurare: manșa I la 11 II; manșa a II-a la 12 II.

■ **Probele de slalom special.** Altitudinea locului de plecare — 1 857 m, sosirea la 1 653 m, lungimea pîrtiei: 625 m, înclinare maximă: 49 grade (pentru bărbați). Slalom special fete: 430 m lungime, înclinație: 35,5 grade, altitudinea startului: 1 806 m, a sosirii: 1 564 m. Data disputării: 14, 16 și 17 februarie (bărbați); 13 februarie, două manșe (pentru femei).

■ **AUTRANS** — probele nordice și biatlonul — sub muntele Vercors, la o altitudine variind între 1 250 și 1 050 m, se vor desfășura întrecerile de schi-fond, într-un decor aproape identic cu cel scandinav, locul de naștere al alergării pe schiuri. Probele: 15 și 20 km bărbați, 5 și 10 km pentru femei și, evident, ștafetele.

Toate plecările și sosirile vor avea loc pe același stadion de iarnă, construit în partea de nord a stațiunii, la cea mai scăzută altitudine de aci.

Pentru biatlon (individual și ștafetă) s-a construit poligonul de tragere astfel amplasat încît să poată permite publicului urmărirea, aproape integrală, a desfășurării probelor (schi și trageri). Datele desfășurării: de la 7 II pînă la 17 II inclusiv.

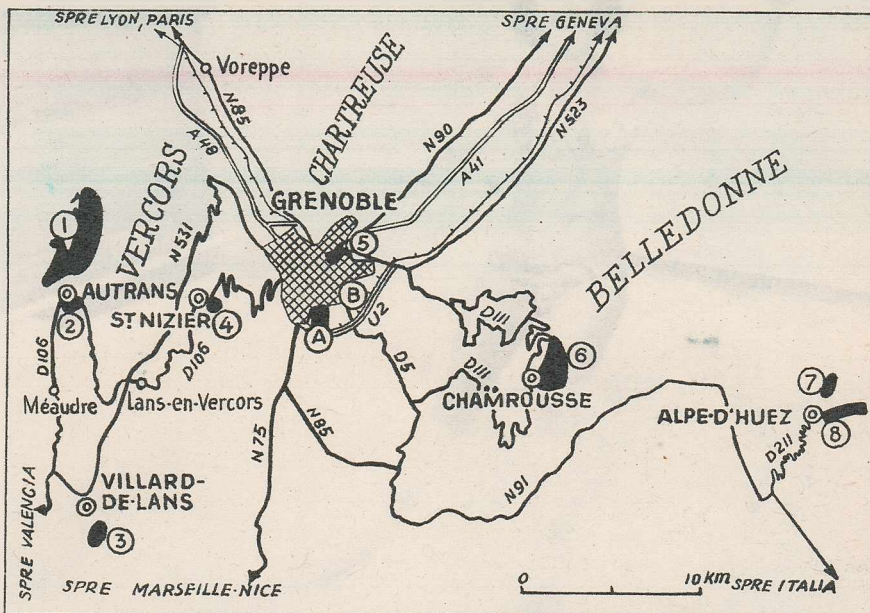
■ **ALPE d'HUEZ** — probele de bob. Startul la 2 030 m, sosirea la 1 890 m. Diferență de nivel: 140 m; lungimea pîrtiei: 1 500 m, 6 viraje, un labirint și 4 curbe. Înclinația maximă a pantei: 14,20%. Este un ansamblu construit din 6 950 elemente prefabricate din beton. Parcursul va fi iluminat electric prin 165 de candelabre gigantice. Probele vor avea loc la 7 II și 8 II, bob de două persoane; 14 și 15 II, bob 4 persoane.

■ **VILLARD-DE-LANS** — gazda probelor de săniuțe. Altitudinea startului: 1 110 m; a sosirii: 1 000 m; lungimea traseului: 1 000 m; înclinația maximă a pantei: 18,62%; pista are 5 curbe și 6 viraje, fiind construită în întregime din beton.

■ **ST. NIZIER** — săriturile speciale la o trambulină de 90 m — este una dintre cele mai cochete și elegante instalații de acest gen din Europa și — după unii — chiar din lume. Max Bolkart care a probat-o a sărit peste linia de 100 m. Altitudinea stațiunii: 1 165-1 906 m. Data desfășurării: 18 II (ziua închiderii J.O.).

■ **GRENOBLE** — hochei, patinaj artistic și patinaj viteză. Toate instalațiile specifice sporturilor gheții sint amplasate în parcul Paul Mistral.

Stadionul de gheață — 2 297 locuri oficiale, 752 pentru

A. Satul olimpic. B. Centrul presei. 1) Probele nordice. 2) Salturi la trambulină de 70 metri. 3) Săniuțe. 4) Salturi la trambulină de 90 metri. 5) Proba pe gheață. 6) Probe alpine. 7) Bob. 8) Probe alpine, biste de întoarcere.

presă, 8 173 pentru public — complet acoperit — va găzdui meciurile de hochei grupa A și patinaj artistic. Hochei A: de la 7 II la 17 II; artistic: 10 II, 14 și 16 — figuri libere; 7 II, 8, 13 și 14 — figuri impuse; perechi: 11 II.

Patinoarul — 30×60 m, 2 500 locuri pentru public (prin gradene suplimentare, deja instalate la această oră, pînă la 4 000 de spectatori pot asista la manifestări). Datele desfășurării: de la 7 II la 17 II.

Va servi ca loc de disputare a meciurilor din grupa B (unde joacă și echipa României) și pentru antrenamente.

«Inelul de gheață» — o suprafață de 9 000 mp de

gheață — rezervat întrecerilor de patinaj viteză. Altitudinea: 219 m; lungimea desfășurată a pîrtiei: 400 m; lățimea: 14 m; lungimea liniilor drepte: 112 m.

«Inelul de gheață» este compus din două piste de 5 m lățime fiecare și una de antrenament de 4 m. În plus, există și o altă suprafață de antrenament de 112 m/30 m în linie dreaptă, situată în interiorul inelului de gheață.

Puterea instalației frigorifice: 3 900 000 frigo-ore. Capacitatea de găzduire: 2 500 locuri în tribune, cu posibilitatea extinderii la 10 000, prin instalații ocazionale (la care se va recurge și în timpul J.O.). Datele probelor: de la 9 II la 17 II, cu excepția zilei de 13 II.

În Groenlanda, nouptea ține în această epocă a anului 22 de ore, iar temperatura medie e de minus 30 de grade Celsius. Greu de presupus că s-ar putea întreprinde o cercetare temeinică pe fundul golfului Baffin pentru a recupera cele patru bombe H prăbușite în adînc și ascunse de un strat de gheață gros de trei metri.

Circumstanțele sint desigur simistre, dar accidental bombardierului B-52 care a căzut în mare ductnd cu sine patru bombe nucleare de cîte o megatonă nu prezintă nici o caracteristică originală. Comandamentul strategic american al aerului (S.A.C.) nu este la prima, ci la a 14-a catastrofă de acest gen în 20 ani. Calculul probabilităților indică, pentru un număr atît de mare de accidente fatale, o extrem de intensă circulație aeriană a bombelor H americane. Pînă acum cîțiva ani, un bombardier B-52 din trei patrula continuu cu arme nucleare la bord. În prezent, presupun experții, cifra maximă a bombardierelor care plimbă simultan pe cerul lumii cîte patru din cele peste 2 000 de bombe H deținute de S.A.C. este de 24.

Rutele lor sint secrete și, după cum s-a constatat în urma unor întîmplări nefericite la 7 aprilie 1966, la Palomares, în Spania, și la 22 ianuarie 1968, la Thule, în Groenlanda — ilicite în raport cu angajamentele internaționale ale S.U.A.: armele termonucleare survolează teritoriul deasupra căroră nu au ce căuta. Se știe că o explozie accidentală este exclusă. Bombele termonucleare sint transportate totdaano dezamorsate și armarea lor implică operațiuni atît de complexe încît anulează orice risic de declanșare de la sine. (Numai după ce o serie de țarje de trinitrotoluen sint făcute să explodeze în aceeași fracțiune de secundă

PALOMARES 2 — ALARMĂ ÎN THULE

provocînd explozia unei bombe atomice se obține energia necesară fuziunii atomilor de hidrogen.) În cazul căderii dintr-un avion, sau împreună cu acesta, violența șocului poate determina însă deteriorarea învelișului metalic care acționează ca un scut împotriva radiațiilor nucleare. De aici, pericolul contaminării radioactive. La Palomares, pămîntul care emana moarte a fost încărcat în 4 810 butoaie-sicriu pentru a fi transportat peste Atlantic și înmormîntat într-unul din cimitirele de reziduuri atomice din Statele Unite. Cum să se primenească însă apele Mediteranei care au găzduit timp de 79 de zile, 22 ore și 23 de minute o bombă H? Sau apele mișnind de pește, care scaldă coastele Groenlandei? Patru bombe, fiecare dintre ele cît 220 de bombe de tipul celei ce a distrus Hiroșima, protejate de o banchiză practic impenetrabilă, amenință să polueze mările emisferei nordice: au fost detectate radiații. Șansele de a recupera sursele lor sint evazivitate. În primele cinci zile după accident, echipele de cercetări n-au putut petrece mai mult de 4-5 ore pe banchiză, a cărei suprafață seamănă cu o porțiune de ocean care ar fi înghețat în plină furtună. Ingeniosul aparataj folosit cu attea peripecții la Palomares nu e utilizabil în golful Baffin. Acum se încearcă să se exploreze interiorul stratului de gheață. Se crede că nu se vor recupera toate rămășițele bombelor.

Nici abandonarea căutărilor nu constituie o premieră pentru Statele Unite. De 7 ani, în Carolina de Nord, mlaștinile ascund o bombă cu hidrogen pierdută la 25 km depărtare de baza Seymour Johnson din Goldsboro. Numai că apele stătute care au înghițit teribila armă nu comunică nici cu Oceanul Arctic, nici cu Oceanul Atlantic. Și, pe de altă parte, dacă nimeni nu poate împiedica Statele Unite să-și presare teritoriul național cu asemenea obiecte, state suverane ca Spania și Danemarca au dreptul să fie șocate de darurile pătate din cer. În Danemarca, undă șocului psihologic a fost atît de puternică încît se presupune că a contribuit chiar la înfrîngerea în alegeri a partidului guvernamental.

Curios e că, după scandalul Palomares în care jocul dezminșirilor și al recunoașterilor treptate, desfășurat pe parcursul a aproape trei luni, a făcut mai mult rău prestigiului american decît întreg incidentul, se reia aceeași tactică. Comunicatele succesive anunșînd întii prezența unor arme nucleare la bordul avionului prăbușit (fără a preciza numărul lor), negînd apoi existența radiațiilor, admitînd-o în sfîrșit, pentru a o minimaliza etc., nu sint de natură să sporească încrederea în declarațiile oficiale ale Pentagonului. Citindu-le printre rînduri, observatorii atenți au tras concluzia că versiunea aterizării forțate într-un punct

aflat în afara itinerarului obișnuit nu stă în picioare. Avionul, aparținînd escadrilei nr. 380, pornise de la baza sa din Plattsburgh (statul New York) pentru un zbor în circuit. Era unul din cele circa 450 de bombardiere B-52 staționate pe teritoriul Statelor Unite (inclusiv Alaska), Turcia, zona Pacificului și Tailanda.

Țările occidentale în care nu sint amplasate baze pentru B-52 consideră pînă la dovada contrarie că și vazăndul lor este scutit de această prezență. Spania, în vara anului 1966, și Danemarca, săptămîna trecută, au aflat că nu e chiar așa. Pentagonul a susținut că avionul nenorocos s-a îndreptat spre Thule din motive de forță majoră. Așlăm însă din «International Herald Tribune» că misiunea avionului era să patruleze în zona acestui oraș danez care adăpostește cel mai nordic dintre posturile radar ale aviației americane. «Un B-52 care patrulează în regiunea Thule, scrie ziarul, rămîne de obicei în aer pînă să fie înlocuit de alt bombardier avînd de asemenea arme nucleare la bord».

Elementele evocate mai sus oferă destule subiecte de reflecție tuturor: membrilor N.A.T.O. și celor ce pescuiesc în Atlantic, celor care știu ce efecte poate avea răspîndirea plutoniului în mediul marin și celor care nu sesizează toate latvurile problemei nerăspîndirii armelor nucleare. La urma urmelor, omenirea nu va fi mai avansată pe calea spre securitate dacă Danemarca, să zicem, nu va avea dreptul să fabrice arme nucleare fără a fi însă ferită de intrusiuni nedorite din partea unui membru al clubului nuclear».

F. A.

(Vedeți fotografia din pag. 22-23)

SPORTUL CURAJULUI, LA ÎNDEMÎNA ORICUI...

Principiul e simplu: în loc să aluneci schiurile pe apă, alunecă apa pe sub schiuri, și totul se petrece într-un fel de lighean mai mare.

Tinăra Vee Brigden demonstrează la o expoziție de ambarcații că instalația inventată de firma pe care o reprezintă îți permite să încerci toate senzațiile schiului pe apă fără riscurile pe care le implică acest sport al curajului. Sau, cum se exprimă comentariul agenției Keystone care ne-a trimis fotografia, invenția îngăduie să faci pe nebunu' acasă, în camera de baie, ferit de privirile batjocoritoare ale publicului.

● PUNCT

● SI DE LA CAPAT

● Inimi de aur pentru salvarea unor vieți omenesti. Nu e vorba de o nouă transplantare senzațională ci de o acțiune întreprinsă de Fundația națională de cardiologie din Franța care — în asociație cu cițiva bijutieri — a lansat pe piață pandantive de aur în forma unor inimi. Beneficiile realizate vor permite dotarea a cinci orașe cu utilajul necesar pentru tratarea bolnavilor de cord.

● Un agricultor englez din Cannock, pe nume Joe Kirkham, a obținut o nouă varietate de pătlăgele care sînt pe o parte roșii iar pe cealaltă albe. Fiindcă pătlăgelele lui Kirkham au și pete albastre, intrunind astfel culorile drapelului britanic, acesta a botezat noua varietate «Union Jack».

● Minijupele au fost interzise la Londra. Dar numai pentru avocate și numai în incinta palatului de justiție.

● Pentru a reduce pericolul de explozie a pneurilor, în S.U.A. se experimentează umflarea lor cu azot în loc de aer comprimat.

● La Paris a fost expus cel mai mare topaz din lume. A fost extras în Brazilia și cîntărește 93 kilograme.

● Un hotel din Ottawa a instalat în toate camerele automate care distribuie ziare, băuturi, țigări etc. și le facturează tot automat în contul clientului.

● Inițiativa americanilor de a introduce și organiza în S.U.A. jocul de fotbal, așa cum se practică în celelalte părți ale globului, s-a soldat în primul an de experiență — anul 1967 — cu un deficit de 9 milioane de dolari.

● Ciocnirea a două mașini în mers nu va mai fi atât de periculoasă pentru viața pasagerilor, datorită înlocuirii barelor de protecție obișnuite printr-un sistem de parașocuri umplute cu apă. Primele experimentări cu aceste noi bare de protecție au fost făcute la Culver City (California) și se afirmă că toate au dat rezultatele scontate.

OMUL GOSPODAR...

Că organizatorii Jocurilor Olimpice din Mexic — care au loc la toamnă — au definitivat de pe acum forma medaliilor ce vor fi decernate învingătorilor (fig. 1) nu este de mirare.

Surprinzător este că deși pînă la începerea acestei ediții mai sînt încă aproape 8 luni, organizatorii ediției următoare — München 1972 — au definitivat și ei aversul și reversul rîvnitelor medalii (fig. 2).

LIMBILE STRĂINE ȘI... SUGESTIA

Succesul repurtat de cincizeci de elevi din Sofia la un recent examen de bacalaureat — și care în timpul anului s-au prezentat mai slab pregătiți la limba aleasă — se datorește în mare măsură faptului că timp de mai multe zile înaintea examenului ei au fost pregătiți, cîte două ore zilnic, la Centrul de cercetări științifice de sugestologie condus de renumitul psihiatru bulgar dr. Gheorghi Lozanov.

Istoricul centrului începe cu vreo doi ani în urmă, cînd au fost organizate cursuri experimentale de limbi străine, în cadrul Institutului pedagogic de cercetări științifice. Particularitatea acestor cursuri consta în aplicarea unei metode noi, și anume învățămîntul prin sugestie, în stare trează normală, în timpul zilei.

Experiența a suscitât un viu interes și a provocat numeroase discuții. Au fost ridicate o sumedenie de probleme. Concluzia comisiei alcătuite din specialiști marcanți în domeniul pedagogiei, psihologiei, psihiatriei, a fost următoarea: memorizarea prin sugestie are loc foarte ușor, fără efort, cu vădită satisfacție din partea celui care învață. Ea nu obosește, oricît de intens ar fi ritmul, nu epuizează din punct de vedere psihic. Se mai adaugă faptul că pentru această metodă nu este necesar nici un fel de aparat și nu este nevoie nici de medic, ca în cazul hipnopediei (învățămînt în stare de hipnoză). Prin această metodă procesul de memorizare este sporit de 25 ori. Gradul de însușire a cuvintelor variază între 96 și 100 la sută.

Centrul de cercetări științifice de sugestologie cuprinde trei secții: secția de psihologie a sugestiei, secția de fiziologie a excitațiilor subcorticale și a sugestiei în genere și secția de parapsihologie. Cursurile de limbi străine din cadrul centrului depășesc azi cu mult realizările primelor experiențe. La ora actuală, cursanții memorează cu regularitate cîte 100-150 cuvinte pe ședință, existînd chiar și ședințe extraordinare cînd ei ajung la 1 200 cuvinte cu un grad de memorizare de 98 la sută. Pe baza metodei doctorului Lozanov se elaborează un sistem de predare și a altor discipline: matematica, fizica, geografia.

Este de la sine înțeles că acele cursuri care se desfășoară în cadrul centrului nu au numai un scop educativ; ele elucidează, în același timp, diferite laturi ale sugestiei și ale inefabilului univers care este conștiința umană.

E. GHECEVA

UMOR

de V. TIMOC

LA TRIBUNAL

Martorul: Jur că voi spune adevărul și numai adevărul...

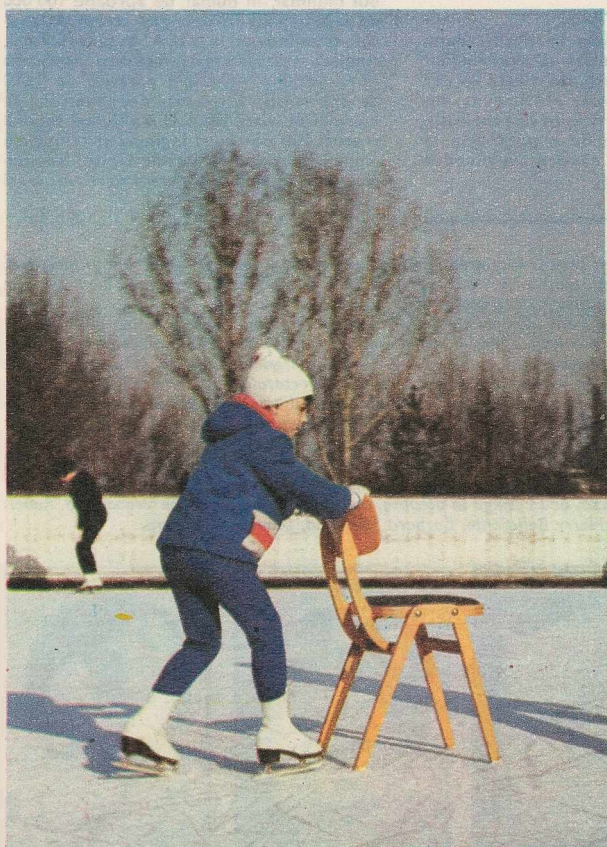
TV ȘI CIRCULAȚIA

La Londra s-a dat recent în folosință o nouă armă în arsenalul luptei împotriva infracțiunilor de circulație. Cîteva camere de luat vederi ale unui circuit închis de TV sînt așezate în anumite puncte strategice ale cartierului Croydon, ales pentru experiență, și conectate la un monitor instalat la postul de poliție. Cînd te gîndești cîte cheltuieli se fac pentru a băga la apă șoferii, începi să înțelegi utilitatea socială a amenzilor.

Oră de aglomerație la microbuzul circului.

Fotografie de Gr. PREPELIȚĂ

Singura împrejurare în care un scaun ajută formei fizice. Morala: ia-ți scaunul tău și umblă!

Fotografie de N. MUNTEANU

GHEATA

ORIZONTAL: 1) Îngheață a-pele (fem.)! 2) Neîntrecuți la patinaj, de pildă — Topește gheața — Cușme! 3) E vînt, dar pe sfîrșite! — Vas de pămînt — Cîmp de gheață care acoperă regiunile polare. 4) Înghețat (fig.) — Eroul povestirii «La patinaj» de Ștefan Bănuțescu. 5) A apărea pe neașteptate — Gheață (fig.). 6) Reședință — Tepe! 7) Localitate în S.U.A. — Ifose — Gheață viitoare! 8) Diviziune administrativă în Suedia — Personaj shakespearian — Curte! 9) A ademeni — Se dau pe gheață. 10) Se mișcă pe gheață ușor și repede — A mototoli. 11) Referitor la fluviu (sing.) — A provoca. 12) Localitate în Italia — Celebru poet american (1809-1849), căruia Jules Verne i-a închinat romanul «Sfinxul ghețarilor» — Prima parte a campionatului republican de hochei pe gheață. 13) Trag săniile — Patinoar natural pe timpul iernii — Ca gheața.

VERTICAL: 1) Pe marginea terenului la hochei pe gheață — Topește gheața. 2) Dezghețat — «... de pe gheață», denumirea sub care a rămas în istorie una dintre victoriile lui Aleksandr Nevski. 3) Cununie! — Munți de gheață plutitori. 4) Volum — Credulă. 5) «Țara de gheață» — Articol în limba italiană. 6) Nicolae Oprescu — Mlădițe — Îngheață la zero grade. 7) Refrenul

14	21	3N	4	5I	6H	7O	8A	9R	10	11	12A
2AS	I		S	O	A	R	E		S	I	
3IT		XL				C	A	L	O	T	A
4E	A	P	A	R		B	A	L	A	N	
5T	I			N	U	M	G	R	A	R	
6I		S	E	D	I	U		I	T	P	
7E	B	B		A	E	R	E		E	V	A
8A	E	H		E	A	R		R	T		
9A	T	R	A	G	E			C	O	P	I
10A	G	I	L		B	O	T	I		N	
F	L	U	V	I	A	L		I	S	C	A
O	I	R	A		P	O	E		T	U	R
C	A	I		L	A	E		R	E	C	E

broașteilor pe malul lacului — Fructe negre — Bucată mare de gheață. 8) Maure — Literă chirilică. 9) Confectionează piese de harnașament (pl.) — Patinează pe gheață (pl.), 10) Localitate în S.U.A. — Locul de întrecere al patinatorilor de viteză (pl.) 11) Dau plecare în cursele de patinaj viteză — Pasăre... ce se recomandă singură. 12) Pictor român, autorul tabloului «Iarna» — Alunecare pe gheață.

Adam STOICA

Cuvinte rare: EBB, LAEN, OIRA, GLI, EACO, OLA.

CRONICA DE TREI SECUNDE

misterul omenesc

Imi pare rău, dar asta e: decanul ocașilor francezi, Charles Hut, 73 de ani, se întoarce la închisoare. În 1910 era campion ciclist, dar a renunțat repede la această specializare; în războiul '14-'18, îl părăsește ideea să facă o spargere la o jandarmerie și ia 30 de ani ca nimic. Ii face, iese când iese, se imbarcă matelot, călătorește, scrie o carte: «10 ani printre fiare și rechini», încoronată în '56 cu premiul literar Tabu. Pe urmă se întoarce în Franța și trăiește o viață la locul ei. Dracu-l pune să dea acum, la bătrânețe, peste un barman cu nume frumos, Bella-secca, fost luptător de catch, și să spargă împreună mai întâi birourile unei uzine, după aceea un magazin de bijuterii? Ce-o fi fost în capul lui, nu Dumnezeu, poate Dostoievski s-o știe. Omul e complex dar mai e și un mister. Și-mi pare rău, ca între scriitori.

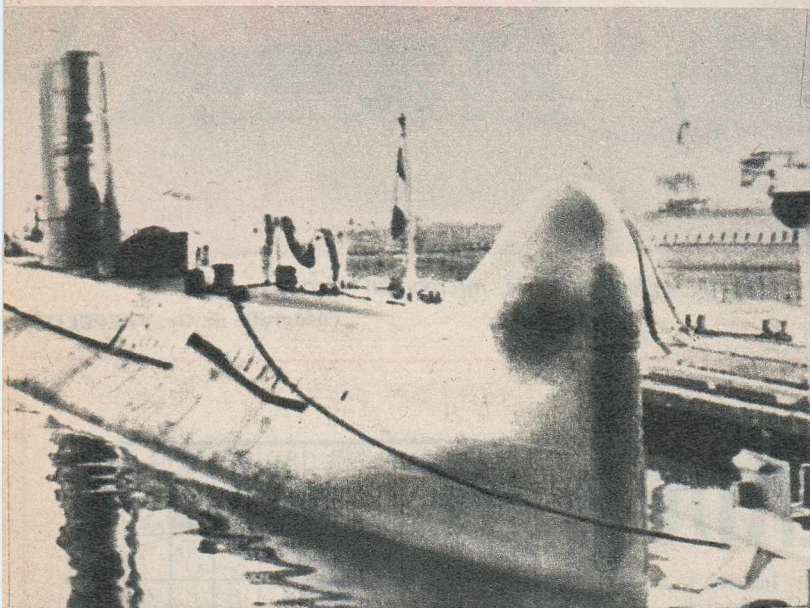
tandrețe

Cuvântul pare uitat; e prea dulceag, prea «melos», prea sentimental, lumea modernă zice că nu mai are ce face cu el și cu ce-i în interiorul lui. Cuvânt de romanță, de șansonetă: «Vorbește-mi de dragoste, spune-mi vorbe tandre...» Acolo «merge» — în viață nu. În viață, omul tandru e suspectat: de naivitate, de «fraiereală», de anemie a caracterului. Reprimată sub presiunea «durilor», tan-

drețea are șanse să fie reabilitată într-un domeniu unde cu gândul nu gindești, domeniul unor oameni tari, zice-se, aspri, nemiloși: medicina. Doctorii Michel Rossi și Peter Nathan, de la un spital din Boston, au primit subsidii importante ca să-și experimenteze cât mai eficace următoarea idee: dezalcoolizarea prin tandrețe. Sau, mai exact, printr-un joc de-a tandrețea, joc cu minus și plus. 40 de zile alcoolice și instalat într-o cușcă confortabilă de sticlă, din care nu va ieși decât în cazurile imaginabile. Nu i se va adresa decât foarte rar cuvântul, în schimb va avea de îndeplinit un număr de exerciții de o complexitate crescândă. Aceasta ar fi faza denumită pe șleau «lipsa de tandrețe». Dacă exercițiile vor fi bine executate, omul va avea dreptul la o recompensă: fie un pahar de whisky, fie un sfert de oră petrecut în bavardaj cu infirmierele de serviciu, la alegere. Medicii sînt siguri de victoria celei de-a doua idei. Nu e prea vesel, ce să ne înșelăm, cu puțină imaginație s-ar găsi și alte domenii în care dușia să nu ne apară nerodă. Totuși să nu fim moftru-roși — și așa, noi, cerebalo-sentimentalii, ne putem bucura că oameni de știință, cei mai calificați dușmani ai iluziei, ne mai dau speranțe în eficacitatea și rentabilitatea tandreței.

Să bem deci cumințe; nimic nu e pierdut, șansonetista mai are dreptate: «Parles-moi d'amour, redites-moi de choses tendres...»

Radu COSAȘU

cadran internațional

achizițiile luvrului

Expoziția de la Muzeul Orangerie, care însumează cele mai importante piese achiziționate de Luvru de la ultimul război încoace, este nu numai un eveniment artistic, dar și o demonstrație a posibilităților financiare și mai cu seamă a prestigiului de care se bucură în rîndurile colecționarilor importantul muzeu francez. Specialiștii continuă să afirme că bugetul muzeului e mai mult decât modest și că el n-ar putea concura la marile licitații internaționale pentru a cumpăra tablouri, ca bunăoară «Terasă la Sainte-Adresse» de Monet care a fost vîndut recent la Londra cu 588 000 lire (mai mult de 7 milioane de franci) sau că încă nu beneficiază de sprijinul unor mecenafi ca A.W. Mellon, miliardarul american care a făcut gloria Galeriei naționale din Washington. Cu toate acestea Luvrul s-a îmbogățit în ultimii douăzeci de ani necontenit datorită legatelor unor colecționari, a achizițiilor norocoase și, în sfîrșit, a unor donații guvernamentale cum sînt cele ale Iranului, Iordaniei, Siriei, care au împărțit cu Franța obiectele descoperite în urma săpăturilor arheologice. În istoria donațiilor au fost în trecut mai mult sau mai puțin îndepărtate perioade de opacitate care ni se par azi inexplicabile. Istoricilor de artă le place să amintească mereu celebrul caz al «Olimpiei» lui Manet, tablou cumpărat de prietenii artistului printr-o listă de subscripție și donat statului în 1890, ca el să fie expus la Luvru. Abia după 17 ani, în 1907, el a intrat în muzeu, și asta numai datorită lui Clémenceau care era pe atunci președinte al Consiliului de Miniștri. Perioada celor douăzeci de ani de care ne amintește azi expoziția de la Orangerie nu cunoaște asemenea refuzuri răsunătoare. Dimpotrivă, sînt anii în care Luvrul se îmbogățește, prin donațiile Gachet (1949, 1951), cu pinze celebre de Cézanne, Van Gogh ș.a., și donația Guillaume-Walter sau cele ale Societății amicilor Luvrului. Circa 525 exponate constituie o superbă antologie a istoriei artei, de la anticitățile orientale (idoli feminini din Anatolia, capul unui rege din dinastia persană a Achemenizilor, bronzuri de Luristan etc.) la opere ale unor

Misterioasa dispariție în Mediterana a submarinului izraelian «Dakar» a fost urmată, la scurt timp, de o alta — cea a submarinului francez «Minerva». Iată-l pe acesta din urmă, în portul militar Toulon, înainte de a participa la manevrele în urma cărora s-a pierdut orice contact cu el.

artiști faimoși ca Sittow, Petrus Christus, G. de la Tour, Rembrandt, Sassetta, Ruysdael ș.a., pînă la lucrările unor pictori care au dăruit secolelor XIX și XX strălucirea: Turner, Corot, Manet, Monet, Cézanne, Van Gogh, Degas ș.a. Dezvoltarea unui muzeu gigant cum este Luvru — remarcă cu pertinență istoricul de artă André Chastel — reflectă posibilitățile unei culturi.

I. CORIBAN

„brain-drain“ și implicațiile sale

Fenomenul «brain-drain», cum e denumit furtul de «materie cenușie», practicat de americani în Europa, ocupă un spațiu tot mai larg în ultima vreme în coloanele presei occidentale. Lucru explicabil în lumina faptului că, în anii de după cel de-al doilea război mondial, un număr de aproape 100 000 de savanți vest-europeni au trecut Atlanticul, stabilindu-se în S.U.A. În ultimii 7 ani, Anglia — țara cea mai lezată de operațiunea «brain-drain» — a fost părăsită de 5 000 de specialiști, ademeniți de condițiile de lucru și de viață din S.U.A. Numai în anul trecut, 700 de tineri ingineri și tehnicieni englezi au plecat în Statele Unite. S-ar putea pune întrebarea: oare americanii nu-și

Presiunea pentru încetarea agresiunii în Vietnam, pentru stabilirea păcii în această zonă a lumii, devine pe zi ce trece mai puternică în Statele Unite, îmbrăcînd forme dintre cele mai variate și cuprinzînd pături din ce în ce mai largi ale opiniei publice americane. Presei americane nu i-a scăpat, de pildă, «incidentul» de la Casa Albă cînd, în fața soției președintelui Johnson și a altor aproximativ 50 de invitate ale acesteia, cîntăreața de culoare Eartha Kitt s-a ridicat cu vehemență împotriva războiului din Vietnam, subliniind că femeile americane nu vor să-și crească fiii pentru a-i vedea plecați să lupte acolo. Exprîmîndu-și solidaritatea cu atitudinea curajoasă a cîntăreței, numeroase femei au demonstrat ulterior în fața Casei Albe, cu pancarte pe care scria «Eartha Kitt vorbește în numele femeilor americane: nu trimiteți tinerii în Vietnamul de sud pentru a muri sau a ucide». La rîndul lor, 523 lideri sindicali americani, reprezentînd 50 federații muncitorești, întruniți la Chicago, au adoptat în unanimitate o rezoluție care începe cu aceste cuvinte: «Noi, sindicaliștii, simțim obligația să ne ridicăm împotriva acestui război». Și precizează mai departe: «...«Noi apreciem că acest război e imoral...» De asemenea, cu prilejul unei întîlniri organizate de Camera de comerț din Rochester, 600 din cei 800 de oameni de afaceri

prezenți s-au pronunțat pentru încetarea bombardamentelor asupra R.D. Vietnam și începerea de tratative în vederea reinstaurării păcii pe pămîntul vietnamez; și numai 25 s-au declarat explicit în favoarea continuării actualei politici agresive.

«Este penibil s-o spunem, dar noi sîntem agresorii în Vietnam... Singurul lucru care poate fi mai onorabil pentru noi decît a rămîne acolo este de a pleca...» Aceste cuvinte au fost rostite de senatorul Ernest Gruening în deschiderea spectacolului organizat în sala «Filarmonic Hall» de la «Lincoln Center» în vederea finanțării campaniei electorale a parlamentarilor ostili războiului din Vietnam — spectacol la care și-au dat concursul cunoscuți oameni de artă și actori de la Hollywood și de pe Broadway, printre care Paul Newman și soția sa Joanne Woodward, dirijorul Leonard Bernstein, cîntărețul Harry Belafonte, actrii Barbara Streisand, Robert Ryan, Tony Randall. Deși n-a participat, renumitul actor Groucho Marx, în vîrstă de 72 de ani, și-a manifestat dorința de a sprijini astfel de acțiuni prin intermediul radioului și televiziunii. Fotografii îi înfățișează, de la stînga la dreapta, pe: Paul Newman, Joanne Woodward, Robert Ryan, Groucho Marx, Harry Belafonte, Barbara Streisand, Leonard Bernstein.

Vedere a locului unde a căzut bombardierul american «B-52» având la bord bombe cu hidrogen; în colțul din dreapta, sus, unul dintre aceste faimoase «B-52» de la baza aeriană din Thule, Groenlanda. (Fotografii transmise de agențiile «Keystone» — Londra și «Polfoto» — Copenhaga.)

pot forma ei înșiși cadre de oameni de știință? De ce fac ei, tot mai frecvent, apel la englezi, vest-germani etc.? Înșiși specialiștii americani în materie recunosc că tot mai puțini tineri americani își aleg o carieră de cercetător științific. W.A. Douglass, de pildă, președintele organizației americane «Careers Incorporated», care se ocupă cu recrutarea de savanți în Europa, sublinia că dacă în 1957, 23% dintre studenții americani se orientau spre o carieră științifică, în 1967 acest procent a scăzut la 14%, iar tendința aceasta se accentuează tot mai mult.

Fenomenul «brain-drain» are repercusiuni serioase și asupra țărilor în curs de dezvoltare. Țări ca Anglia, R.F.G., Italia, Olanda încearcă să înlocuiască savanții plecați în S.U.A. prin oameni de știință proveniți din alte țări, mai puțin dezvoltate. Astfel, după cum relatează revista «Science et Avenir» într-un număr recent, India a pierdut în acest mod 8 000 de cercetători, iar Argentina 5 000. Se înțelege ce gravitate prezintă acest aspect, cunoscută fiind lipsa acută de oameni de știință, intelectuali și tehnicieni în țările în curs de dezvoltare. Kenya, care ar avea nevoie de 30 000 tehnicieni, nu dispune în prezent decât de 2 000.

Într-un articol publicat recent de ziarul «Combat» se subliniază pericolul fenomenului «brain-drain». Adresându-se intelectualilor francezi, ziarul le cere să reflecteze asupra modului de viață de dincolo de Ocean care poartă în sine argumentul principal ce poate reține pe savanții francezi de a-și părăsi meștegurile natale, pentru a pleca în S.U.A.

I. MIHNEA

marginalii

Scena s-a petrecut într-o țară occidentală, posesoare de arme nucleare. La ministerul aerului s-a prezentat într-o dimineață un ofițer superior, comandantul unei unități de bombardiere dotate cu arme nucleare. El a cerut organelor de conducere să-l elibereze din munca sa pentru că nu garantează de cele ce se pot întâmpla. Să vedeți — explica comandantul bombardierelor nucleare — simt o tentație aproape irezistibilă să dau ordin avioanelor mele să execute un bombardament nuclear. Nu sînt nici isterizat de războiul rece, — spunea el — nici nu vreau să provoc sfîrșitul lumii.

— Atunci ce vrei? — a fost întrebat.
— Sînt stăpînit de o irezistibilă curiozitate

tate de a vedea cum funcționează pînă la capăt mecanismul pe care îl conduc.

Eroul în cauză a procedat onorabil. Cîți însă dintre comandanții stăpîniți de aceleași tentații fac asemenea mărturisiri? Istoriografa a fost relatătoarea tocmai în legătură cu un eveniment de stringentă actualitate — prăbușirea unui bombardier cu arme nucleare americane în ghețurile Groenlandei — și a avut scopul de a sublinia pericolul altor accidente «tehnice», care pot pune omenirea pe jăratul nuclear. «Nu putem garanta — scria un ziarist englez — că, altădată, mormîntul unui bombardier cu arme nucleare nu-l vor furniza nici plajele Spaniei, nici ghețurile arctice, ci aglomerările unui centru urban». De aici încă o dată concluzia firească: să fie scoase aceste mecanisme diabolice din arsenalul celor ce-l posedă, pe calea dezarmării generale.

Cel mai mare bogătaş al lumii, magnatul petrolului, Paul Getty, în vîrstă de 75 de ani, a făcut două noi achiziții: o insulă istorică în golful Napoli, unde își va avea reședința de vară, și o vilă, de asemenea istorică, care a rămas neocupată timp de două secole. Evident, aceasta din urmă trebuie reconstruită și modernizată. Ea va include și o aripă care reprezintă resturile unei vile care a aparținut unuia dintre potenții Romei de altădată, Vedius Pollio, care a rămas cunoscut în istorie pentru pasiunea sa de a-și hrăni peștii cu bucăți de carne de om. Nici că se poate loc de odihnă mai simbolic pentru un magnat.

Programul englez de reducere a cheltuielilor militare la Est de Suez prevede și economii la capitolul spionajului militar în această zonă, ceea ce a provocat revolta serviciilor specializate. Conducătorii lui M.I. 5 și M.I. 6 cer, dimpotrivă, guvernului englez mărirea alocațiilor, pe următoarele considerente:

1) Retragerea trupelor din Extremul Orient și Golful Persic cere ca munca de spionaj, pînă acum făcută de serviciile armatei, să fie preluată de «serviciul secret civil» care, avînd nevoie și de personal mai numeros, va costa mai scump.

2) Întrucît Anglia își va înlocui prezența în aceste regiuni prin constituirea unor forțe mobile gata să revină cînd se consideră oportun, va fi necesară o extindere a activității de spionaj pentru a asigura avertizarea din timp a forțelor mobile. Așadar, în loc de trupe la Est de Suez, spioni la Est de Suez.

Nicolae URECHE

EXTERNE

U.N.C.T.A.D.-II

de Silviu BRUCAN

Deschiderea la New Delhi a celei de-a doua Conferințe a Națiunilor Unite pentru Comerț și Dezvoltare (U.N.C.T.A.D.) pune din nou pe primul plan al vieții internaționale una dintre problemele ei cele mai acute și mai vaste ca implicații: rămînerea în urmă din punct de vedere economic a țărilor care constituie două treimi din omenire.

Deși a devenit un lucru comun să se constate și să se proclame în forurile internaționale că aceasta este problema nr. 1, adevărul tragic care rezultă din toate datele statistice este că uriașul decalaj la care a dus secolara opresiune colonială între potențialul economic al lumii a treia și cel al țărilor capitaliste industrializate în loc să se reducă, devine și mai strigător la cer. Statisticile O.N.U. arată că în timp ce țările capitaliste avansate (America de Nord, Europa occidentală, Japonia) produc aproape 90% din producția industrială capitalistă mondială, țările lumii a treia nu produc decât 10%. Prăpastia în privința standardului de viață este și mai elocventă: majoritatea țărilor în curs de dezvoltare au un venit național pe cap de locuitor sub 100 de dolari, în timp ce media în țările occidentale se apropie de 2 000 de dolari. Acestei sumbre realități i s-au adăugat dimensiuni noi, agravante: sporul de populație care este mult mai rapid în țările din Asia, Africa și America Latină, și revoluția științifico-tehnică, ale cărei rezultate găsesc o aplicare cu atât mai largă și mai imediată cu cît dezvoltarea industrială este mai înaltă. Iar statistica arată că în timp ce 95% din cercetările științifice se desfășoară în 30 de țări, în lumea care cuprinde majoritatea populației de pe glob cercetarea științifică abia atinge cîteva procente. Statisticile prezintă capitalismul ca un sistem în care principalele bunuri materiale se află concentrate în proporție de 90—95% într-o treime a sa, iar în celelalte două treimi se află înapoierea economică generată de imperialism, geografia foamei cu milioanele ei de subnutriți. Acest procentaj de 5—10% exprimat, poate mai plastic decât orice, privilegiul amar de care această lume a treia se bucură în statisticile mondiale cu privire la producție, venit național și comerț internațional.

Conferința de la New Delhi va face să se audă un nou semnal de alarmă în privința acestei anomalii revoltătoare a secolului XX. Ea va aborda problema în special sub unghiul ei economic.

Mai întîi, accentul cade asupra comerțului internațional. Și aici, în timp ce volumul schimburilor comerciale a cunoscut un spor vertiginos (de aproape trei ori în ultimii 15 ani) țările în curs de dezvoltare au beneficiat prea puțin de acest spor, iar în procentaj absolut partea lor în comerțul internațional a scăzut de la 27% în 1955 la 19,9% în 1965. La baza acestei înrăutățiri de poziție se află dezavantajul cronic al țărilor exportatoare de materii prime și produse agricole față de țările care exportă mașini și utilaje industriale. În plus, în ultimii ani raportul dintre prețurile produselor industriale și cele brute s-a deteriorat și mai rău în favoarea țărilor avansate, iar unele din materiile prime cunosc o accentuată devalorizare în urma descoperirii unor înlocuitori chimici. Reuniunea de la Alger a celor 77 țări în curs de dezvoltare a preconizat o serie de măsuri ce vor fi susținute la New Delhi: reducerea barierelor tarifare și netarifare care împiedică accesul mărfurilor din zonele tropicale și temperate pe piețele mondiale, adoptarea unor regimuri preferențiale în favoarea acestor articole ș.a.

Lichidarea înapoierii economice prin in-

dustrializare rămîne însă linia principală în soluționarea problemei. Dar nici aici lucrurile nu stau mai bine. Lipsa de capitaluri, nivelul scăzut al acumulării în țările lumii a treia sînt o consecință directă a faptului că o bună parte a venitului lor național se scurge în străinătate sub forma profiturilor încasate de corporațiile internaționale care stăpînesc încă vaste bogății și întreprinderi în aceste țări. La aceasta se adaugă faptul că «ajutoarele economice» din țările capitaliste avansate, de care țările în curs de dezvoltare nu se pot lipsi în etapa actuală, au înregistrat și ele o scădere generală în ultimii ani, iar «ajutorul american» în 1968 este cel mai scăzut din acest deceniu. Carta de la Alger reia vechea propunere făcută la O.N.U. ca țările dezvoltate să consacre pînă în 1970 un procent de 1% din produsul lor național brut dezvoltării lumii a treia. Se preconizează de asemenea măsuri cu privire la Banca internațională pentru reconstrucție și dezvoltare, dirijarea operațiunilor ei în scopul finanțării proiectelor de dezvoltare, reducerea considerabilă a dobînzilor, prelungirea termenelor de rambursare etc. Așa cum s-a arătat, datoria publică a țărilor lumii a treia a crescut de patru ori într-un singur an — 1966.

Năzuințele de dezvoltare ale tinerelor state găsesc un rezim puternic în rîndul țărilor socialiste, care le acordă credite cu dobîndă mică, le livrează mărfuri importante pentru industrializare și de regulă rambursabile în mărfuri de export tradiționale pentru țările respective. În opoziție cu țările imperialiste, statele socialiste dezvoltă relațiile lor cu țările lumii a treia pe baza respectării suveranității și egalității, a neamestecului în treburile lor interne și avantajului reciproc. Încă din primii ani ai activității sale la O.N.U., România socialistă a susținut teza că o condiție majoră a eficacității cooperării economice internaționale rezidă în respectarea acestor principii și a făcut cunoscută propunerea privind elaborarea unei declarații referitoare la principiile colaborării economice internaționale. La prima Conferință pentru comerț și dezvoltare de la Geneva (1964), delegația română a jucat un rol deosebit de activ, lansînd propunerea referitoare la livrările de echipament industrial pe credit, rambursabil prin cote-părți din producția obținută precum și propunerea privind importanța acordurilor comerciale pe termen lung.

Dezbaterele de la New Delhi vor releva și de astă dată că problema vitală a subdezvoltării economice poate găsi soluții eficiente numai în contextul general al afirmării politicii de destindere internațională și de încetare a cursei înarmărilor, de consolidare a independenței politice și economice a noulor state, prin respingerea presiunilor imperialiste și a manevrelor neocolonialiste. Este limpede că atîta timp cît Statele Unite vor cheltui pentru războiul din Vietnam circa 30 miliarde dolari anual, iar alte puteri occidentale vor continua să aloce sume fabuloase pentru înarmări, nu va cîștiga teren nici ajutorarea economică a lumii a treia, nici preocuparea în această direcție. Experții occidentali sînt de acord că în conjunctura actuală bătălia subdezvoltării stîrnește un interes redus în cancelariile puterilor atlantice.

De aici, necesitatea de a uni bătălia împotriva subdezvoltării pe plan economic cu lupta pentru încetarea agresiunii din Vietnam și a politicii imperialiste exprimate în funcția de jandarm mondial, cu lupta pentru dezarmare și destindere internațională.

FLACĂRA. Redacția: București, Piața Școlii 1, raionul 30 Decembrie. Căsuța poștală 4112, Of. 33. Telefon 17.60.10 — int. 1744. TIPARUL executat la Combinatul poligrafic «Casa Școlii».

UZINELE

Electronica

Un remarcabil succes al fabricii Electronica: INTIM — televizorul E 47-671-2.

Cum să rămînem acasă și să luăm cunoștință de visu și de auditu, de tot ce e nou în țară și în lumea largă? Cum să rămînem acasă fără să renunțăm nici la un spectacol de teatru, nici la un film, nici la un meci de fotbal, nici la un festival din Mamaia, Cannes ori San Remo? La toate aceste întrebări, și la multe altele, UN SINGUR RĂSPUNS: TELEVIZORUL «INTIM».

Iată cîteva din remarcabilele sale însușiri:

- televizorul recepționează 12 canale și este echipat cu un ecran avînd diagonala de 47 cm (dimensiunile imaginii: 380 × 305 mm)
- cablajele imprimare și șasiul rabatabil asigură o deosebită siguranță în funcționare și o întreținere foarte ușoară
- cele 15 tuburi electronice și 6 diode semiconductoare, schema electrică la nivelul tehnicii actuale, asigură o imagine de mare finețe și un sunet de înaltă fidelitate
- stabilizarea automată a dimensiunilor, reglajul automat al amplificării, acordul fin de tip cu memorie asigură o manipulare deosebit de simplă
- prezentarea televizorului este realizată într-o casetă cu dimensiunile de 556 × 435 × 360 mm.